

OBČINA AJDOVŠČINA

Župan

Cesta 5. maja 6a
5270 Ajdovščina
t / 05 36 59 110
e / obcina@ajdovscina.si
w / www.ajdovscina.si

Številka: 612-1/2025

Datum: 26. 11. 2025

Občinski svet Občine Ajdovščina

Zadeva: Predhodno mnenje k strateškemu načrtu Lavričeve knjižnice Ajdovščina

Predlagatelj: Tadej Beočanin, župan Občine Ajdovščina

Gradivo pripravili: Oddelek za družbene zadeve, Gordana Krkoč
Lavričeva knjižnica, direktorica Tina Velikonja

Pristojno delovno telo: Odbor za družbene zadeve

7. točka 26. redne seje Občinskega sveta Občine Ajdovščina

Predlagam, da Občinski svet Občine Ajdovščina na **26. redni seji dne 18. 12. 2025** obravnava in sprejme naslednji sklep:

Predlog sklepa:

Na podlagi 35. člena Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Uradni list RS, št. 77/07 – uradno prečiščeno besedilo, 56/08, 4/10, 20/11, 111/13, 68/16, 61/17, 21/18 – ZNOrg, 3/22 – ZDeb, 105/22 – ZZNŠPP, 8/25 in 77/25), 18. člena Statuta Občine Ajdovščina (Uradni list RS št. 79/22, 22/25) in 29. člena Odloka o ustanovitvi javnega zavoda Lavričeva knjižnica Ajdovščina (Uradni list RS št. 36/02, 89/04, 114/08, 63/16) je Občinski svet Občine Ajdovščina na 26. redni seji, dne _____ sprejel naslednji

SKLEP

Občinski svet Občine Ajdovščina podaja pozitivno predhodno mnenje k Strateškemu načrtu Lavričeve knjižnice Ajdovščina 2026-2030.

Številka: 612-1/2025

Datum:

Tadej Beočanin, s. r.
župan

Obrazložitev:

1. Pravni temelj:

Pravna podlaga za sprejem sklepa o pozitivnem predhodnem mnenju k strateškem načrtu Lavričeve knjižnice Ajdovščina 2026-2030 je:

- 35. člen Zakona o uresničevanju javnega interesa za (Uradni list RS, št. 77/07 – uradno prečiščeno besedilo, 56/08, 4/10, 20/11, 111/13, 68/16, 61/17, 21/18 – ZNOrg, 3/22 – ZDeb, 105/22 – ZZNŠPP, 8/25 in 77/25), ki določa, da je potrebno k strateškemu načrtu javnega zavoda pridobiti predhodno mnenje ustanovitelja
- 18. člen Statuta Občine Ajdovščina (Uradni list RS št. 79/22, 22/25) in
- 29. člen Odloka o ustanovitvi javnega zavoda Lavričeva knjižnica Ajdovščina (Uradni list RS št. 36/02, 89/04, 114/08, 63/16), ki določa ustanoviteljske pravice.

2. Razlogi za sprejem ter cilji in rešitve sklepa:

V skladu s 35. členom Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Uradni list RS, št. 77/07 – uradno prečiščeno besedilo, 56/08, 4/10, 20/11, 111/13, 68/16, 61/17 in 21/18 – ZNOrg) direktor javnega zavoda sprejema strateški načrt zavoda za pet letno obdobje. Javni zavod Lavričeva knjižnica Ajdovščina, katerega ustanoviteljici sta Občina Ajdovščina in Vipava, je podal vlogo za pridobitev predhodnega mnenja k Strateškemu načrtu Lavričeve knjižnice

Ajdovščina 2026-2030. K strateškemu načrtu daje soglasje Svet zavoda, pridobiti pa je potrebno predhodno mnenje ustanovitelja in večinskega financerja javnega zavoda.

Strateški načrt je dokument srednjeročnega razvojnega načrtovanja. Sprejme se za obdobje petih let, pri čemer lahko vsebuje tudi dolgoročne usmeritve, ki presegajo to obdobje. Strateški načrt javnega zavoda obsega programske usmeritve in predviden obseg programa, organizacijske usmeritve, opredelitev investicij in investicijskega vzdrževanja ter podlage za kadrovske načrte, ki vključujejo tudi predvidene zunanje sodelavce. Če direktor ne sprejme strateškega načrta do izteka veljavnosti prejšnjega, je to lahko razlog za njegovo razrešitev. Če ustanovitelj in večinski financer ne poda predhodnega mnenja k strateškemu načrtu v 45 dneh od njegovega prejema, se šteje, da je mnenje pozitivno.

Strateški načrt temelji na zakonodaji in podzakonskih aktih (Zakon o knjižničarstvu, Pravilniku o pogojih izvajanja knjižnične dejavnosti kot javne službe, Uredbi o osnovnih storitvah splošnih knjižnic), na Strokovnih priporočilih in standardih za splošne knjižnice (za obdobje 2018-2028), Strategiji razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2022-2027 in je usklajen z lokalnimi razvojnimi strategijami. Zajema 4 strateška področja:

- Področje 1. knjižnična zbirka, uporabniki, dostop do gradiva,
- Področje 2. prostor, oprema in urejenost knjižnic
- Področje 3. knjižnica kot aktivni dejavnik v družbenem okolju
- Področje 4. kadrovska zasedba, ustrezni pogoji za javno službo in njeno kakovost

3. Ocena finančnih in drugih posledic sprejema sklepa:

Občina Ajdovščina v vsakoletnem proračunu, na podlagi zagotovljenih proračunskih sredstev in potrjenega finančnega plana, zagotavlja sredstva za plače LKA in materialne stroške ter posamezne projekte in investicije. Sofinancira se tudi nakup knjižnega gradiva. Letno se sklepa pogodba o financiranju.

Tadej Beočanin, l. r.
župan

POROČILO:

Na seji dne, 3. 12. 2025, je **Odbor za družbene zadeve** obravnaval Predhodno mnenje k strateškemu načrtu Lavričeve knjižnice Ajdovščina za obdobje 2026-2030 in k strateškemu načrtu podal pozitivno mnenje, zato predlaga, da tudi Občinski svet sprejme pozitivno mnenje.

Datum: 4. 12. 2025

Predsednik odbora za
družbene zadeve

Vilko Brus, l. r.

Lavričeva knjižnica
Ajdovščina

**STRATEŠKI
NAČRT
2026–2030**

December 2025

VSEBINA

UVOD	3
ZAKONSKE IN DRUGE PRAVNE PODLAGE	4
PREDSTAVITEV KNJIŽNICE IN NJENE DEJAVNOSTI	5
PODATKI O KNJIŽNICI.....	5
USTANOVITELJI	5
ORGANI KNJIŽNICE.....	6
VIRI FINANCIRANJA.....	6
ORGANIZIRANOST IN DEJAVNOST KNJIŽNICE.....	7
POSLANSTVO KNJIŽNICE	8
VIZIJA KNJIŽNICE	9
OSNOVNE VREDNOTE KNJIŽNICE	9
TEMELJI STRATEŠKIH IN RAZVOJNIH USMERITEV	11
STRATEŠKA PODROČJA IN CILJI	11
KLJUČNI NOVI PROJEKTI V OBDOBJU 2026–2030	13
STRATEŠKA PODROČJA.....	14
STRATEŠKO PODROČJE 1: KNJIŽNIČNA ZBIRKA, UPORABNIKI, DOSTOP DO GRADIVA ..	14
STANJE.....	15
STRATEŠKE USMERITVE	16
GLAVNA CILJA STRATEŠKEGA PODROČJA 1	18
STRATEŠKO PODROČJE 2: PROSTOR, OPREMA IN UREJENOST KNJIŽNIC	21
ANALIZA STANJA PO ENOTAH	23
PROSTORSKA PROBLEMATIKA OSREDNJE KNJIŽNICE AJDOVŠČINA IN STRATEŠKE USMERITVE	24
RAZVOJ KRAJEVNIH KNJIŽNIC.....	26
STRATEŠKO PODROČJE 3: KNJIŽNICA KOT AKTIVNI DEJAVNIK V DRUŽBENEM OKOLJU	28
OBRAZLOŽITEV STRATEŠKEGA PODROČJA.....	28
GLAVNI CILJI STRATEŠKEGA PODROČJA 3	30
KAZALNIKI USPEŠNOSTI (KPI) ZA PODROČJE 3.4	33
STRATEŠKO PODROČJE 4: KADROVSKA ZASEDBA, USTREZNI POGOJI ZA JAVNO SLUŽBO IN NJENO KAKOVOST	36
KADROVSKA OKREPITEV IN STROKOVNI RAZVOJ.....	36
OBRAZLOŽITEV STRATEŠKEGA PODROČJA.....	37

UVOD

Strateški načrt Lavričeve knjižnice Ajdoščina (v nadaljevanju: LKA) predstavlja temeljni razvojni dokument za obdobje 2026–2031. Zasnovan je kot vizija trajnostnega, strokovno utemeljenega in na skupnost usmerjenega razvoja knjižnične dejavnosti na območju občin soustanoviteljic – **Občine Ajdoščina in Občine Vipava**.

Načrt temelji na veljavnem zakonodajnem okviru in strokovnih podlagah, zlasti na:

- **Zakonu o knjižničarstvu,**
- **Pravilniku o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe,**
- **Uredbi o osnovnih storitvah splošnih knjižnic,**
- **Strokovnih priporočilih in standardih za splošne knjižnice 2018–2028,**
- **Strategiji razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2022–2027** ter usmeritvah nacionalne kulturne politike.

Dokument je obenem usklajen z lokalnimi razvojnimi strategijami, prostorskimi in izobraževalnimi prioritetami ter družbenimi izzivi na območju obeh občin.

Lavričeva knjižnica Ajdoščina svojo vlogo razume kot **javno, vključujočo in razvojno naravnano kulturno-izobraževalno institucijo**, ki v lokalnem okolju spodbuja:

- dostopnost do znanja, literature in informacij,
- vseživljenjsko učenje, bralno kulturo in medgeneracijsko sodelovanje,
- soustvarjanje kulturnega utripa v sodelovanju z lokalnimi ustvarjalci, izobraževalnimi ustanovami, društvi ter posamezniki.

Strategija poudarja **uravnotežen razvoj vseh enot knjižnice**, njenih dejavnosti, kadrovskih zmogljivosti ter prostorskih možnosti. Posebna pozornost je namenjena **vključevanju knjižnice v skupnost**, gradnji identitete prostora in povezovanju ranljivih skupin.

Knjižnica v zadnjih letih uspešno razvija **bibliopedagoške in biblioandragoške programe**, uvaja sodobne tehnološke rešitve ter aktivno sodeluje z vzgojno-izobraževalnimi in kulturnimi institucijami. Prepoznana je kot pomembna akterka v razvoju regije ter kot prostor znanja, dialoga in sodelovanja.

Pri načrtovanju prihodnjih usmeritev so upoštevane aktualne **družbene, gospodarske in prostorske dinamike**, kot so:

- razvoj podjetništva in visoke tehnologije,
- povečane potrebe po specifičnih kadrih in izobraževalnih vsebinah,
- demografske spremembe in priseljevanje,
- krepitev turistične dejavnosti,
- prostorski razvoj ter urbanizacija.

Strateški dokument izhaja iz predpostavke, da bodo ključni cilji knjižnice **vključeni v proračunske, kadrovske in razvojne dokumente** občin ustanoviteljic. S tem se zagotavlja dolgoročna stabilnost in možnost izvajanja kakovostne javne službe knjižnične dejavnosti v regiji.

ZAKONSKE IN DRUGE PRAVNE PODLAGE

Delovanje Lavričeve knjižnice Ajdoščina temelji na zakonodajnih, podzakonskih in strokovnih dokumentih, ki določajo pogoje za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe, zagotavljajo strokovne standarde ter opredeljujejo organizacijske, finančne in vsebinske okvirje delovanja javnih zavodov.

Ustanovitveni akt

- Odlok o ustanovitvi javnega zavoda Lavričeva knjižnica Ajdoščina, sprejet na seji Občinskega sveta Občine Ajdoščina dne 26. 3. 2002 in Občinskega sveta Občine Vipava dne 21. 3. 2002 (Uradni list RS, št. 36/02) z dopolnitvami.

Zakoni in drugi predpisi

- Zakon o knjižničarstvu (Uradni list RS, št. 87/01, 96/02 – ZUJIK, 92/15)
- Zakon o lokalni samoupravi (Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo in spremembe)
- Zakon o zavodih (Uradni list RS, št. 12/91 in spremembe)
- Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (ZUJIK) (Uradni list RS, št. 96/02 in spremembe, npr. št. 77/07)
- Zakon o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP) (Uradni list RS, št. 21/95 in spremembe)
- Zakon o delovnih razmerjih (Uradni list RS, št. 42/02 in spremembe)
- Zakon o javnih finančah (Uradni list RS, št. 79/99 in spremembe)
- Zakon o javnih uslužbencih (Uradni list RS, št. 56/02 in spremembe)
- Zakon o računovodstvu (Uradni list RS, št. 23/99, 30/02 – ZJF-C, 114/06 – ZUE) in Slovenski računovodski standardi
- Zakon o sistemu plač v javnem sektorju (Uradni list RS, št. 56/02 in spremembe)
- Zakon o varstvu osebnih podatkov (ZVOP-1) (Uradni list RS, št. 86/04 in spremembe)
- Zakon o uravnoteženju javnih financ (ZUJF) (Uradni list RS, št. 40/12 in spremembe)

Podzakonski predpisi in pravilniki

- Uredba o osnovnih storitvah v knjižnicah (Uradni list RS, št. 29/03)
- Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe (Uradni list RS, št. 73/03, 70/08, 80/12)
- Pravilnik o razvidu knjižnic (Uradni list RS, št. 105/03)
- Pravilnik o načinu določanja skupnih stroškov osrednjih knjižnic in stroškov krajevnih knjižnic (Uradni list RS, št. 19/03)
- Pravilnik o osrednjih območnih knjižnicah (Uradni list RS, št. 88/03)
- Pravilnik o bibliotekarskem izpitu (Uradni list RS, št. 75/16)
- Pravilnik o izdaji dovoljenja za vzajemno katalogizacijo (Uradni list RS, št. 107/08 in spremembe)

Strokovna priporočila in strateški dokumenti

- Strokovna priporočila in standardi za splošne knjižnice (2018–2028)
- Strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic (2022–2027)
- Akcijski načrt za uresničitev ciljev Strategije razvoja slovenskih splošnih knjižnic (2022–2027)

- Strateške usmeritve na področju IKT v splošnih knjižnicah (2019–2028)
- Navodila za strokovno obdelavo in hranjenje nacionalno pomembnega domoznanskega gradiva (2012)
- Navodila za ugotavljanje lastnosti kulturnega spomenika (2012)

Drugi dokumenti in kodeksi

- Resolucija o nacionalnem programu za kulturo 2024–2031
- Etični kodeks slovenskih knjižničarjev (ZBDS, 2025)
- Kodeks ravnanja javnih uslužbencev (Uradni list RS, št. 8/01)
- Drugi zakonski in podzakonski akti, pomembni za delovanje javnih zavodov

PREDSTAVITEV KNJIŽNICE IN NJENE DEJAVNOSTI

PODATKI O KNJIŽNICI

Naziv:	Lavričeva knjižnica Ajdovščina
Naslov:	Cesta IV. prekomorske 1, 5270 Ajdovščina
Telefon:	05 36 44 250
Elektronski naslov:	ajdovscina@ajd.sik.si
Spletni naslov:	www.ajd.sik.si
Št. proračunskega uporabnika:	72664
Šifra dejavnosti:	91.011
Davčna številka:	16935870
Matična številka:	1434276000
Številka TRR:	SI56 01201 3000000 317

USTANOVITELJI

Ustanovitelji Lavričeve knjižnice Ajdovščina so določeni z **Odlokom o ustanovitvi javnega zavoda Lavričeva knjižnica Ajdovščina** (Uradni list RS, št. 36/02 z dopolnitvami).

Občini ustanoviteljici:

- **Občina Ajdovščina**, Ulica 5. maja 6a, 5260 Ajdovščina
- **Občina Vipava**, Glavni trg 15, 5271 Vipava

Občina pogodbeni partnerica:

Občina Komen – Lavričeva knjižnica izvaja knjižnično dejavnost na območju občine Komen z dvema postajališčema **potujoče knjižnice (bibliobus)**, na podlagi sklenjene pogodbe.

ORGANI KNJIŽNICE

Organi knjižnice so določeni v Odloku o ustanovitvi in delujejo v skladu z veljavno zakonodajo.

Organa zavoda sta:

- **Direktor** – kot poslovodni in strokovni vodja knjižnice.
- **Svet knjižnice** – kot nadzorni in usmerjevalni organ.

Sestava Sveta knjižnice:

Svet knjižnice sestavlja šest članov:

- 1 predstavnik Občine Ajdovščina,
- 1 predstavnik Občine Vipava,
- 2 predstavnika uporabnikov iz vrst članov knjižnice,
- 2 predstavnika zaposlenih v knjižnici.

Mandat članov sveta knjižnice traja štiri leta, v skladu z Odlokom o ustanovitvi in veljavnimi predpisi.

VIRI FINANCIRANJA

Vsaka občina mora zagotoviti knjižnično dejavnost za svoje občane tako, da ustanovi svojo knjižnico sama ali skupaj z drugimi občinami, ali tako, da poveri opravljanje te dejavnosti s pogodbo drugi splošni knjižnici v soglasju z njenim ustanoviteljem.

Splošne knjižnice pridobivajo sredstva za delo iz javnih sredstev, plačil uporabnikov za storitve javne službe, s prodajo blaga in storitev na trgu in iz drugih virov.

Sredstva za izvajanje javne službe splošne knjižnice zagotavlja ustanovitelj oziroma soustanovitelj in drugi pogodbeni partnerji.

Za podporo usklajenemu razvoju knjižnične dejavnosti prispeva sredstva tudi država za letni nakup knjižničnega gradiva in računalniško opremo.

Dejavnost knjižnice je financirana:

1. Iz javnih virov

- občini ustanoviteljici in pogodbeni partnerici,
- Ministrstvo za kulturo – javni pozivi (Neposredni poziv za sofinanciranje nakupa knjižničnega gradiva v splošnih knjižnicah iz državnega proračuna, Neposredni poziv k predložitvi predlogov projektov za sofinanciranje nakupa IKT v splošnih knjižnicah);
- sredstva, ki jih pridobi s prijavo na projekte drugih ministrstev, posameznih občin, evropskih razpisov ...

2. Iz nejavnih virov:

- nejavni prihodki za opravljanje javne službe – lastna sredstva (članarine, zamudnine ...)
- sredstva donatorjev in sponzorjev,
- prihodki od prodaje blaga in storitev na trgu (publikacije, promocijska ponudba, fotokopije idr.)

Delitev stroškov za financiranje dejavnosti javne službe je določena s 1. odstavkom 53. člena Zakona o knjižničarstvu¹ (Zknj), ki določa deleže občin pri financiranju skupnih stroškov, Razdelitev skupnih stroškov med občine ustanoviteljice je razvidna iz finančnega načrta zavoda.

Občina	Število prebivalcev v letu 2025 ²	Delež v %
Ajdovščina	19.895	77,2
Vipava	5.875	22,8
SKUPAJ	25.770	100

ORGANIZIRANOST IN DEJAVNOST KNJIŽNICE

Lavričeva knjižnica je splošna knjižnica, ki deluje na območju občin Ajdovščina in Vipava. Kot javna kulturna in izobraževalna ustanova svojim uporabnikom omogoča dostop do znanja, izobrazbe in kulture. S knjižničnim gradivom, ki ga zbira, hrani, strokovno obdeluje in posreduje v uporabo, nudi informacije vsem prebivalcem – ne glede na starost, spol, izobrazbo, politično ali versko prepričanje, narodnost, jezik ali socialni položaj.

Knjižnica je namenjena informiranju, izobraževanju, raziskovanju, razvedrilu, duhovnim potrebam ter razvijanju bralne in informacijske pismenosti.

V okviru severnoprimske regije Lavričeva knjižnica sodeluje s Knjižnico Cirila Kosmača Tolmin in Mestno knjižnico in čitalnico Idrija. Skupaj delujejo pod okriljem osrednje območne **Goriške knjižnice Franceta Bevka** iz Nove Gorice. V partnerstvu izvajajo določene posebne naloge, kot jih določata **Zakon o knjižničarstvu** in **Pravilnik o osrednjih območnih knjižnicah**.

Sodelovanje med knjižnicami je v zadnjih letih postalo še intenzivnejše, zlasti na področjih:

1. digitalizacije vsebin,
2. usposabljanja uporabnikov – zlasti osnovnošolcev in dijakov – za uporabo podatkovnih baz,
3. skupne nabave in zakupa podatkovnih baz,
4. odpisa in izmenjav gradiva,
5. medknjižnične izposoje,
6. skupnih razstav in drugih projektov.

Lavričeva knjižnica ima 5 organizacijskih enot:

- osrednja (centralna) knjižnica v Ajdovščini
- 2 krajevni knjižnici: Vipava, Podnanos
- premična zbirka: Dobravlje,
- potujoča knjižnica.

¹ Zakon o knjižničarstvu (Uradni list RS, št. 87/01, 96/02 – ZUJIK in 92/15)

² Statistični urad RS: <http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/Saveshow.asp> – podatki na dan 1. 7. 2025.

Podatki za leto 2024:

Zbirka:	166.962 enot
Letni prirast gradiva:	4535 enot
Obisk članov:	122.820 članov
Aktivni člani:	6065 članov
Izposoja:	394.116 gradiva
Zaposleni:	17 (po urah 15,38)
Letni proračun:	728.223,88 €

Slika 1 Osrednja enota v Ajdovščini

POSŁANSTVO KNJIZNICE

Lavričeva knjižnica Ajdovščina je javna kulturna ustanova, ki z zagotavljanjem prostega dostopa do znanja, informacij, kulturnih vsebin in prostorov spodbuja bralno kulturo, vseživljenjsko učenje in aktivno vključevanje v družbo. Uresničuje vrednote odprtosti, znanja, dostopnosti, povezovanja in trajnostnega razvoja ter skrbi za zmanjševanje družbenih razlik in spodbujanje medkulturnega dialoga.

Knjižnica v lokalnem in širšem okolju deluje kot:

- varuhinja kulturne dediščine in domoznanske identitete ter prenašalka vrednot prihodnjim generacijam,
- informacijsko, izobraževalno, kulturno in socialno središče skupnosti,
- prostor ustvarjalnosti, dialoga in srečevanj vseh generacij,

- ponudnica kakovostnih in strokovno podprtih knjižničnih storitev, dostopnih vsem uporabnikom,
- promotorka branja, informacijske in digitalne pismenosti ter kritičnega mišljenja,
- povezovalka lokalnih akterjev – izobraževalnih, kulturnih, socialnih, gospodarskih in civilnodružbenih,
- izvajalka knjižničnih storitev tudi v najbolj oddaljenih naseljih z uporabo potujoče knjižnice,
- sodobna ustanova, ki uvaja nove tehnologije, sledi razvoju stroke in potrebam skupnosti.

VIZIJA KNJIŽNICE

Lavričeva knjižnica Ajdovščina se bo v prihodnjem razvojnem obdobju uveljavila kot osrednje kulturno, izobraževalno in informacijsko središče Vipavske doline – kot sodobna, vključujoča in trajnostno naravnana knjižnica, ki deluje v skladu s potrebami skupnosti ter spodbuja razvoj kulture in bralne pismenosti pri vseh generacijah.

Vizijo uresničuje z naslednjimi usmeritvami:

- prostorsko bogata, sodobna in moderno zasnovana knjižnica,
- oblikovanje relevantne in raznolike knjižnične zbirke, ki odraža potrebe različnih družbenih skupin (otroci, mladina, starejši, študenti, brezposelni, priseljenci, ranljive skupine),
- spodbujanje bralne kulture, medijske in digitalne pismenosti ter vseživljenjskega učenja,
- povezovanje z izobraževalnimi ustanovami, podjetji, nevladnim sektorjem in posamezniki v podporo razvoju lokalne skupnosti,
- krepitev domoznanske dejavnosti in vključevanje v skupne projekte za ohranjanje kulturne dediščine,
- razvoj knjižnice kot »tretjega prostora« – odprtega, vključujočega in varnega prostora za srečevanje, sodelovanje, ustvarjanje in druženje,
- vlaganje v zaposlene, njihovo strokovno rast, dobro počutje in razvoj kompetenc,
- aktivno sodelovanje v lokalnih, nacionalnih in mednarodnih projektih, ki podpirajo inovacije, trajnost in povezovanje.

Lavričeva knjižnica Ajdovščina bo v prihodnje gradila svojo prepoznavnost kot vključujoča knjižnica v sodobno urejenih prostorih in enotah, ki izpolnjujejo strokovne standarde in pričakovanja uporabnikov.

OSNOVNE VREDNOTE KNJIŽNICE

Vključenost in spoštovanje

Knjižnica spoštuje vse uporabnike ne glede na njihove osebne okoliščine, prepričanja, kulturne, jezikovne, verske, spolne, telesne ali druge raznolikosti ter si prizadeva ustvarjati varen, dostopen in vključujoč prostor za vse.

Skrb za dediščino in identiteto

Knjižnica ohranja, varuje in posreduje dediščino lokalnega, nacionalnega in svetovnega pomena ter prispeva k razvoju kulturne identitete skupnosti in občutka pripadnosti.

Kakovost storitev

Zagotavljanje strokovno utemeljenih, zanesljivih, uporabniku prilagojenih in dostopnih knjižničnih storitev je temelj zadovoljstva uporabnikov in zaupanja v delovanje knjižnice.

Strokovnost in sodelovanje

Knjižnica temelji na strokovnosti, medsebojnem spoštovanju, sodelovanju in medgeneracijskem prenosu znanja, kar omogoča razvoj kakovostnih storitev in trajnostno delovanje ustanove.

Zavzeti in zadovoljni zaposleni

Motivirani, strokovno podprti in zadovoljni zaposleni so ključni za uresničevanje poslanstva knjižnice ter ustvarjanje spodbudnega, ustvarjalnega in razvojno usmerjenega delovnega okolja.

Slika 2 Kolektiv Lavričeve knjižnice Ajdovščina na praznovanju 50-letnice Potujoče knjižnice.

TEMELJI STRATEŠKIH IN RAZVOJNIH USMERITEV

STRATEŠKA PODROČJA IN CILJI

1. Knjižnična zbirka, uporabniki in dostop do gradiva

Cilji:

- povečanje obrata knjižnične zbirke in prenove zbirke,
- povečanje nabave aktualnega gradiva,
- izboljšanje postavitve gradiva,
- vključitev gradiva v tujih jezikih,
- izpostavitve in promocija domoznanske zbirke,
- sodelovanje z lokalnimi ustanovami pri pridobivanju gradiva,
- digitalizacija gradiva in objave na portalih,
- izpostaviti pomembne lokalne ustvarjalce z raznolikimi projekti.

2. Prostor, oprema in urejenost knjižnic

Cilji:

- Priprava projektne dokumentacije in finančnega načrta z izpeljavo arhitekturnega natečaja za dozidavo oz. gradnjo nove knjižnice z ureditvijo skladiščnih prostorov in garaže.
- Vključitev trajnostnih elementov v delovanje vseh enot (naravna svetloba, prezračevanje, energetska učinkovitost).
- Pridobitev dodatnih površin za domoznanstvo, druženje, prireditve, digitalno središče.
- Nakup novega bibliobusa.
- Investicijsko vzdrževanje krajevnih knjižnic (oprema za Podnanos, Dobravlje, energetska sanacija in izboljšanje dostopnosti, ureditev večnamenskih prostorov za delavnice).

3. Storitve, projekti – knjižnica kot tretji prostor in aktivni dejavnik v družbenem prostoru

Cilji:

- Razvoj koncepta “knjižnica po meri skupnosti” – vključevanje uporabnikov v sooblikovanje programa.
- Obogatitev dogodkov in prireditev z vsebinsko strukturiranimi dogodki:
 - Povečati sodelovanje z lokalnimi ustvarjalci in gosti
 - Uvedba tematskih tednov, ciklov in večerov
- Okrepitev zanimanja za obisk in članstvo
 - Promocijske akcije
 - Kartica ob rojstvu otroka, nagradne igre, promocijski izdelki
 - Bralni izzivi za različne starostne skupine uporabnikov, natečaji, sodelovanja s šolami in podjetji
- Dvig bralne pismenosti mladih:
 - Vzpostavitev sistematičnega sodelovanja z vrtci, OŠ, SŠ.

- Oblikovanje rednih bralnih projektov za osnovnošolce in dijake.
- Nadgradnja mladinske zbirke z aktualnimi temami (okolje, duševno zdravje, identiteta).
- Vključitev mentorjev (študenti, mladi bralci) pri spodbujanju bralne kulture.
- Vzpostavitev dijaškega bralnega krožka z razpravami o literaturi, identiteti in prihodnosti.
- Medgeneracijsko povezovanje
 - Krepitev sodelovanja s starejšimi (domovi za starejše, društva, javnimi zavodi – Ljudska univerza).
 - Program "Pripovedovalnice spominov": ustno izročilo in življenjske zgodbe starejših za mlade.
 - Prostori za medgeneracijsko druženje in skupne aktivnosti.
 - Nadaljevanje in razširitev projekta Knjiga na dom.
- Digitalna in informacijska pismenost
 - Informiranje uporabnikov za uporabo e-knjig, zvočnih knjig, baz podatkov, portala COBISS+.
 - Starejšim prijazna digitalna izobraževanja (z mentorji/prostovoljci).
 - Vzpostavitev informacijske točke z individualno pomočjo.
 - Promocija elektronskih virov na terenu (šole, društva, sejmi, lokalna podjetja).
- Dostopnost in vključevanje ranljivih skupin
 - Krepitev storitve Knjiga na dom.
 - Programi za priseljence, funkcionalno nepismene.
 - Prilagojeno gradivo in oprema za slabovidne, gluhe in gibalno ovirane.
 - Aktivno sodelovanje z NVO-ji.

4. Kadrovska zasedba in pogoji za delo

Cilji:

- Popolnitev kadrovske strukture v skladu s standardi
 - Analiza kadrovskih potreb
 - Pridobitev dodatnega strokovnega kadra (mladinsko delo, izobraževalne delavnice, tehnični kader)
- Strokovno usposabljanje zaposlenih
 - Notranja in zunanja izobraževanja
 - Sodelovanje v strokovnih združenjih in projektih

KLJUČNI NOVI PROJEKTI V OBDOBJU 2026–2031

Projekt	Ciljna skupina	Začetek
Priprava projektne dokumentacije za prenovu osrednje knjižnice Ajdoščina	Vsi prebivalci občin Ajdoščina in Vipava	2028
Nakup novega bibliobusa	Uporabniki vseh enot	2030
Bralni projekt – sovica Karla	Vsi uporabniki	2027
Digitalna točka z novim izposojevalnim pultom	Vsi uporabniki	2028
Medoddelčna izposoja gradiva	Uporabniki vseh enot	2026
Nadgradnja Lokarjeve poti z novo pohodno in kolesarsko potjo – pot Janeza Svetokriškega	Uporabniki vseh enot in drugi	2026

Strateški načrt kot najbolj pomembna področja izpostavlja: pričetek postopkov za dozidavo ali gradnjo osrednje knjižnice v Ajdoščini, uvajanje novih knjižničnih storitev, izobraževalnih dogodkov s področja kakovosti življenja (fizično, mentalno zdravje, osebna rast, povezovanje z gospodarskimi subjekti in promocijo industrijske dediščine), izobraževanje uporabnikov z novostmi, vezanih na e-storitve, povezovanje z lokalno skupnostjo (šolami, drugimi organizacijami s področja kulture in izobraževanja). Odzivanje na duh časa pri ponudbi storitev in oblikovanju storitev (odziv na medkulturnost, krepitev izobraževalnih vsebin in odgovarjanje na potrebe kulturnih doživetij, ki si jih obiskovalci v skupnosti želijo).

STRATEŠKA PODROČJA

Področja, ki jih izpostavlja strateški načrt, izhajajo iz izpolnjevanja zakonskih in podzakonskih predpisov, nacionalnih standardov in priporočil stroke ter trendov knjižničarske dejavnosti v svetu, novih tehnologij, pristopov in praks. Temeljijo na spremembah v rasti prebivalstva, demografskih spremembah in razvoju novih gospodarskih, raziskovalnih, tehnoloških in izobraževalnih praks v Vipavski dolini. Navezujejo se na razvojne cilje in dokumente občin soustanoviteljic.

S tem ciljem knjižnica v ospredje postavlja naslednja strateška področja:

1. Knjižnična zbirka, uporabniki in dostop do gradiva
2. Prostor, oprema in urejenost knjižnic
3. Nove storitve in projekti – knjižnica kot tretji prostor in aktivni družbeni dejavnik
4. Kadrovska zasedba in pogoji za delo

STRATEŠKO PODROČJE 1: KNJIŽNIČNA ZBIRKA, UPORABNIKI, DOSTOP DO GRADIVA

Strategija predstavlja temelj za oblikovanje, upravljanje in dolgoročni razvoj knjižnične zbirke Lavričeve knjižnice. Temeljne naloge – pridobivanje, obdelava, varovanje, hranjenje in posredovanje knjižničnega gradiva – so opredeljene z Zakonom o knjižničarstvu in drugimi podzakonskimi akti ter strokovnimi smernicami.

Knjižnica oblikuje zbirko v skladu s potrebami lokalne skupnosti, pri čemer upošteva demografske značilnosti, bralne navade in kulturne posebnosti okolja. Ključno vodilo pri tem so *Strokovna priporočila in standardi za splošne knjižnice (2018–2028)*, ki poudarjajo dostopnost, raznolikost in aktualnost gradiva. Zbirka mora biti uravnotežena, vključujoča ter spodbujati vseživljenjsko učenje, kulturno pismenost in bralno kulturo.

Upravljanje zbirke je sistematičen in dolgoročen proces, ki vključuje načrtovanje, selekcijo, vrednotenje, razvoj in promocijo gradiva. Knjižnica ob tem skrbi za ustrezno fizično in digitalno dostopnost ter prostorske pogoje za pregledno in privlačno postavitev gradiva.

Cilji strateškega razvoja zbirke:

1. Zagotavljanje kakovostne, raznolike in aktualne zbirke, ki ustreza informacijskim, izobraževalnim, kulturnim in prostim časom potrebam uporabnikov vseh starostnih skupin.
2. Spodbujanje bralne kulture in pismenosti, zlasti med otroki, mladino, starejšimi in ranljivimi skupinami, priseljenci, tujci.
3. Uravnoteženo vključevanje lokalnih vsebin, domoznanskih gradiv ter avtorjev iz regije.
4. Razvoj in dostopnost digitalne zbirke, vključno z e-knjigami, zvočnimi knjigami in digitaliziranimi lokalnimi vsebinami.
5. Stalno vrednotenje zbirke z analizo aktualnosti izposoje, odziva uporabnikov in strokovnih kazalnikov.

Kazalniki uspešnosti (KPI):

- Število enot na uporabnika (v skladu s priporočili standardov).
- Odstotek novih pridobitev v posameznih segmentih zbirke (npr. leposlovje za odrasle, leposlovje za otroke in mladino, strokovne knjige za odrasle, poučno gradivo za otroke in mladino).
- Obrat izposoje (število izposojenih enot/leto).
- Delež digitalno dostopnega gradiva.
- Zadovoljstvo uporabnikov z zbirko (preko anket ali evalvacij).
- Število dogodkov ali projektov, povezanih z zbirko (npr. tematske razstave, priporočilni seznam, bralni izzivi, literarni in drugi večeri).

Povezava s strateškimi usmeritvami knjižnice (2026–2031):

Razvoj zbirke neposredno podpira ključne strateške cilje Lavričeve knjižnice:

- Dvig bralne pismenosti in spodbujanje branja med različnimi ciljnim skupinami.
- Odprtost knjižnice kot prostora srečevanja in znanja – z omogočanjem fizične in digitalne dostopnosti gradiva.
- Podpora vseživljenjskemu učenju in vključevanju skupnosti skozi vsebinsko raznolike zbirke.
- Odzivnost na družbene spremembe in potrebe (npr. večje zanimanje za okoljske, podjetniške, zdravstveno pereče teme ...).
- Sodelovanje s šolami, društvi in lokalnimi ustvarjalci pri oblikovanju zbirke in promociji branja.

STANJE

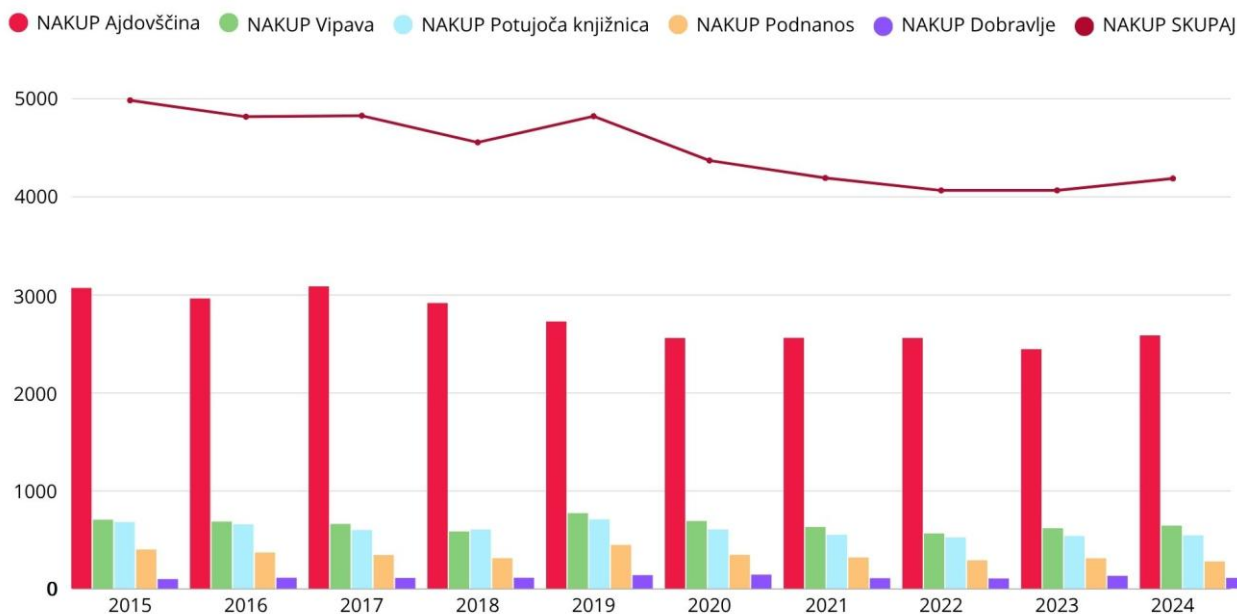
Obseg in sestava zbirke se uresničujeta v okviru letnih načrtov, ki upoštevajo vsebinske in formalne kriterije za njeno gradnjo. Nakup gradiva sofinancirata ustanoviteljici, Občina Ajdoščina in Občina Vipava, ter pristojno Ministrstvo za kulturo. Soustanoviteljici namenjata za nakup sredstva v enaki letni nominalni višini, s tem zagotavljata stabilnost nabave. Ministrstvo za kulturo viša sredstva za nakup knjižničnega gradiva. V razpisu zahteva, da se določen delež sredstev nameni tudi nakupu zvočnih knjig in stroškom izposoje COBISS Ele. Obojemu dajemo prednost pred nakupom neknjižnega gradiva na fizičnih nosilcih, katerega izposoja v zadnjih letih pada.

Obisk kulturnih dogodkov, namenjenih predstavitvi fonda (literarni večeri, predstavitve knjig) kaže trend rasti. Skozi razne oblike dejavnosti skuša knjižnica pritegniti predšolsko in šolsko mladino ter uresničevati temeljno poslanstvo: širjenje bralnih navad, bralno kulturo, poznavanje ponudbe knjižnice, vključevanje posebnih skupin itd.

Pozornost je namenjena domoznanskim vsebinam v obliki dogodkov, pogovorov, razstav, strokovnih zapisov in objav v medijih.

Nakup knjižničnega gradiva po enotah (2015–2025)

Prikaz gibanja zmanjševanja sredstev za nakup knjig.

STRATEŠKE USMERITVE

Knjižnica bo pri razvoju zbirke skrbela za priporočena razmerja med leposlovnim in strokovnim gradivom ter med gradivom za otroke, mladino in odrasle, kot jih opredeljujejo *Strokovna priporočila in standardi za splošne knjižnice*. Upoštevala bo predloge uporabnikov, zbrane preko spletne strani, elektronske pošte in drugih komunikacijskih kanalov, pri čemer bo končna izbira temeljila na strokovni presoji, kakovosti vsebine in dolgoročni ustreznosti zbirke.

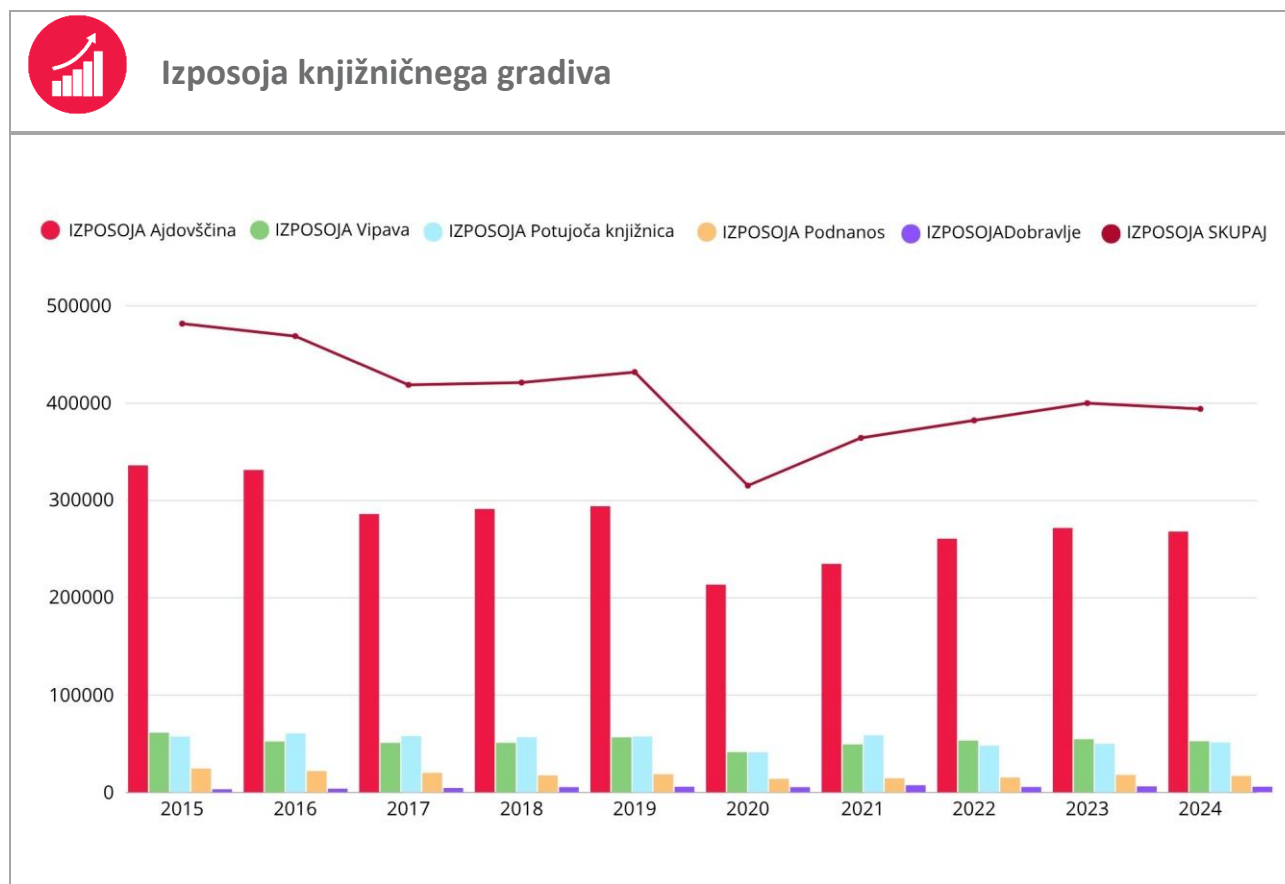
Posebno pozornost bo knjižnica namenila iskanju nabavnih poti za gradivo v jezikih posameznih etničnih skupin, zlasti z območja priseljevanja (npr. albanski, makedonski, srbski jezik), skladno s prostorskimi in finančnimi zmožnostmi. Nadalje bo povečala delež gradiva v tujih jezikih, da bi ustrezno podprla večjezičnost, vključevanje in dostopnost za različne ciljne skupine, pri čemer bo posebno skrb namenjala gradivu za poučevanje slovenskega jezika, prilagojenega posameznim narodnostim, ki se na območje največ priseljujejo.

Z nakupom kakovostnega in razumljivega poljudnega gradiva bo knjižnica uporabnikom približala aktualna znanstvena, raziskovalna in strokovna področja – zlasti tista, na katerih v zgornji Vipavski dolini prihaja do pomembnih prebojev. Razširjena bo tudi ponudba elektronskih knjig, zvočnih knjig, podatkovnih baz in drugih digitalnih virov – tako z lastnimi nakupi kot v sodelovanju z drugimi knjižnicami.

Vzporedno bo knjižnica vlagala v usposabljanje zaposlenih in uporabnikov za uporabo sodobnih oblik dostopa do gradiva, s poudarkom na digitalnih vsebinah. Knjižnične dogodke bo vsebinsko premišljeno strukturirala, z namenom vključevanja različnih starostnih in interesnih skupin.

Poseben poudarek bo namenjen nagovarjanju mlajše populacije, tudi z uporabo novih, inovativnih načinov komuniciranja.

Z namenom povečanja aktualnosti zbirke in dviga kazalnikov izposoje bo knjižnica pospešila proces vrednotenja in odpisa zastarelega ali manj izposojanega gradiva.

Izposoja gradiva nakazuje občasna nihanja, ki so odvisna predvsem od števila delovnih dni oz. praznikov in ur odprtosti, kot tudi izpadov obiska bibliobusa na terenu. Viden je padec v času epidemije, ki se je sedaj z leti ustalil.

Slika 3 Urejanje knjižničnega gradiva, Krajevna knjižnica Vipava

GLAVNA CILJA STRATEŠKEGA PODROČJA 1

Cilj 1: povečati uporabo zbirke in njen doseg

Cilj, povečati uporabo zbirke in njen doseg, bomo uresničili s predstavitvami, razstavami, novimi pristopi.

Razvoj zbirke – cilji, ukrepi in kazalniki uspeha

Strateški cilj	Ukrepi	Kazalniki uspeha
Uravnoveženost zbirke	– Skrb za priporočena razmerja – Spremljanje izposoje in predlogov	– Razmerje skladno s smernicami – Letno število upoštevanih predlogov
Večjezičnost in kulturna raznolikost	– Nakup gradiva v tujih jezikih – Spodbujanje medkulturnega dialoga	– Delež večjezičnega gradiva – Število nabavnih poti
Spodbujanje raziskovalne pismenosti	– Nakup poljudnega gradiva – Povezave z lokalnimi ustanovami	– Število poljudnih enot – Število znanstvenih dogodkov
Dostop do digitalnih vsebin	– Nakup/zajem e-knjig, zvočnih knjig – Sodelovanje v mreži knjižnic	– Rast digitalne zbirke – Število oddaljenih dostopov
Usposabljanje zaposlenih in uporabnikov	– Interna izobraževanja – Delavnice za uporabnike	– Število izobraževanj – Udeležba uporabnikov
Sodobna promocija gradiva	– Tematski dogodki – Komunikacija z mladimi preko spleta	– Število dogodkov – Doseg na družbenih omrežjih
Aktualizacija fonda	– Pospešen odpis gradiva – Spremljanje podatkov o izposoji	– Letni delež gradiva – Obrat gradiva

Cilj 2: Izpostavitve in izpopolnitev domoznanskega gradiva in zbirk

Domoznanski oddelek Lavričeve knjižnice sistematično zbira, hrani, obdeluje, varuje in predstavlja gradivo, ki se nanaša na območje občin Ajdoščina in Vipava. V domoznansko zbirko sodijo knjige, časopisi, raziskovalna in diplomatska dela, avdio in video gradivo, razglednice, diplome, doktorati, knjižna in filmska produkcija ter lokalna periodika.

Tudi v prihodnje bo knjižnica skrbela za pridobivanje redkega in dragocenega lokalnega gradiva. Aktivno bo vzpostavljala povezave z lokalnimi šolami, podjetji, društvi in ustanovami ter jih spodbujala k oddaji publikacij. Redno bo pripravljala tematske razstave iz lastne zbirke ter si prizadevala za sodobno predstavitev vsebin tudi v digitalnem okolju.

Pomemben projekt, ki bo še dodatno obogatil dediščino pomembnega lokalnega ustvarjalca Danila Lokarja, je projekt Občine Ajdoščina, ki prinaša prenovo Lokarjeve hiše ter nadgradnjo obstoječe Lokarjeve poti, ki obiskovalce vodi po krajih življenja in ustvarjanja zdravnika ter pisatelja Danila

Lokarja. Lavričeva knjižnica bo kot pomemben dejavnik pri aktualiziranju Lokarjeve zapuščine skozi projekt prispevala pomembno vsebino pri interpretaciji literarnih odlomkov in zasnovala nadgradnjo literarne poti s povezavo do Vipavskega Križa, kjer se bo pot srečala s potjo Janeza Svetokriškega, kar bo omogočilo razvoj nove kulturno-pohodne poti skozi Vipavsko dolino in oživilo dela in pomen baročnega pridigarja iz Vipavskega Križa. Pomemben doprinos bo pomenila tudi prenova Lokarjeve spominske sobe z interaktivnimi vsebinami. Pomembno je tudi sodelovanje knjižnice pri izdaji del domačih avtorjev in del, ki govorijo o naših ljudeh, krajih (Slamič, Lokar, Vertovec ...)

Cilji strateškega programa razvoja domoznanske zbirke Lavričeve knjižnice Ajdovščina

- Zbirati, hraniti in predstavljati gradivo, ki se nanaša na lokalno okolje (Ajdovščina, Vipavska dolina in širše območje Goriške), njegovo zgodovino, kulturo, naravno in družbeno dediščino.
- Načrtno dopolnjevati domoznansko zbirko z nakupi, darili, digitalnimi vsebinami in terenskim delom, s poudarkom na avtentičnih lokalnih virih, ki odražajo identiteto območja.
- Spodbujati lokalno ustvarjalnost in produkcijo, z vključevanjem lokalnih avtorjev, raziskovalcev, društev in organizacij v zbiranje in objavljanje domoznanskih vsebin.
- Razvijati digitalno domoznansko zbirko (digitalizacija gradiva, spletna dostopnost, metapodatkovno označevanje), z namenom večje dostopnosti, trajnega ohranjanja in vključevanja v nacionalne in mednarodne digitalne portale (npr. Kamra, dLib.si, Obrazi slovenskih pokrajin).
- Skrbeti za dolgoročno hrambo in zaščito domoznanskega gradiva, s poudarkom na redkem, unikatnem ali posebej ranljivem gradivu, vključno z ustreznim tehničnim in varnostnim režimom.
- Povezovati se z lokalnimi institucijami, arhivi, muzeji, šolami in posamezniki, ki lahko prispevajo k bogatitvi zbirke in razvoju skupnega spomina skupnosti.
- Vključevati domoznanske vsebine v izobraževalne, kulturne in promocijske programe knjižnice, s ciljem večjega prepoznavanja in vrednotenja lokalne dediščine med prebivalci vseh starosti.
- Spodbujati domoznansko raziskovanje in uporabo zbirke, z oblikovanjem tematskih sklopov, pripomočkov za raziskovalce, razstav, predavanj in spletnih vsebin.
- Zagotavljati strokovno obdelavo in klasifikacijo domoznanskega gradiva, skladno z nacionalnimi standardi in priporočili (npr. priporočila ZBDS, COBISS, Narodne in univerzitetne knjižnice).
- Skrbeti za prepoznavnost in promocijo domoznanske dejavnosti kot temeljne kulturne funkcije knjižnice in nosilca lokalne identitete.

Tabela: Strateški cilji, ukrepi in kazalniki uspeha

Strateški cilj	Ukrepi	Kazalniki uspeha
Krepitev in dopolnjevanje domoznanske zbirke	– Pridobivanje redkih in dragocenih publikacij lokalnega pomena – Sodelovanje z lokalnimi avtorji, društvi, ustanovami in podjetji	– Število novo pridobljenih enot letno – Število vzpostavljenih sodelovanj
Večja prepoznavnost in dostopnost lokalne dediščine	– Organizacija tematskih razstav iz domoznanskega gradiva – Sodelovanje pri projektih, ki spodbujajo oživljanje lokalne dediščine	– Število razstav in dogodkov na leto – Obiskanost in medijska odmevnost
Digitalizacija in spletna predstavitev gradiva	– Sodelovanje z Goriško knjižnico, dLib.si in drugimi partnerji – Razvoj spletnih zbirk in digitalnih vsebin	– Število digitaliziranih enot – Število ogledov ali dostopov do digitalnega gradiva
Povezovanje z izobraževalnimi ustanovami	– Predstavitve domoznanskega gradiva v šolah – Vključevanje vsebin v šolske projekte in lokalno zgodovino	– Število izvedenih predstavitev v šolah – Število vključenih šolskih projektov z domoznansko vsebino

Slika 4 Spominska soba dr. Danila Lokarja

STRATEŠKO PODROČJE 2: PROSTOR, OPREMA IN UREJENOST KNJIŽNIC

Vloga knjižnice kot odprtega, vključujočega in varnega prostora postaja vse pomembnejša. Sodobna knjižnica mora uporabnikom zagotavljati ne le dostop do gradiva in informacij, temveč tudi kakovostno prostorsko izkušnjo, ki krepi delovno okolje, spodbuja ustvarjalnost in povezovanje skupnosti. Za doseg tega cilja je nujno temeljito povečanje prostorskih kapacitet osrednje knjižnice, razvoj podporne infrastrukture in postopna posodobitev krajevnih knjižnic.

Cilji:

- Pripraviti celovito projektno in investicijsko dokumentacijo ter finančni načrt za prenovo oziroma gradnjo nove osrednje knjižnice v Ajdovščini, v sodelovanju z ustanoviteljico in drugimi deležniki:
 - V vseh fazah načrtovanja in izvedbe prenove upoštevati trajnostna načela:
 - izkoriščanje naravne svetlobe,
 - učinkovito naravno in mehansko prezračevanje,
 - visoka energetska učinkovitost in raba obnovljivih virov,
 - uporaba trajnostnih in zdravju prijaznih materialov
 - Pridobiti dodatne površine za razvoj novih vsebin in storitev:
 - domoznanski kotiček z raziskovalnimi mesti,
 - večnamenski prostor za dogodke in prireditve,
 - prostor za druženje in neformalno učenje,
 - sodobno digitalno središče s tehnologijo za ustvarjanje in dostop do e-vsebin z novim izposojevalnim pultom.
 - Zagotoviti ustrezne skladiščne prostore za knjižnično gradivo in sodobno opremljeno garažo za bibliobus, ki omogoča varno parkiranje, vzdrževanje in polnjenje električnega vozila.
- Pripraviti ustrezno dokumentacijo za ureditev prezračevanja in ogrevanja.
- Pripraviti vso potrebno dokumentacijo in vsebino za nakup novega bibliobusa.
- Izvajati investicijsko in programsko vzdrževanje krajevnih knjižnic, z naslednjimi prioritetami:
 - nova oprema za krajevne knjižnice v Podnanosu in Dobravljah,
 - energetska sanacija stavb (po potrebi),
 - izboljšanje dostopnosti za ranljive skupine (npr. dostopi, sanitarije),
 - ureditev večnamenskih prostorov za delavnice, izobraževanja in srečanja skupnosti.

Cilji in ukrepi:

Cilj	Ukrep	Kazalniki uspešnosti	Časovni okvir
Priprava dokumentacije za dograditev oz. gradnjo osrednje knjižnice	Priprava projektne, investicijske in finančne dokumentacije v sodelovanju z Občino Ajdoščina in projektanti	– izdelana projektna in finančna dokumentacija – oddana prijava na razpise za sofinanciranje	2028–2029
Priprava in izvedba nakupa novega bibliobusa	Priprava razpisnega natečaja, zasnova novega bibliobusa, izvedba nakupa.	– Prijava na razpis ministrstva za kulturo – Izvedba projekta, poslikave in nabave novega vozila	2029–2030
Upoštevanje trajnostnih vidikov pri prenovi, obnovi in drugih projektih	Vključitev trajnostnih elementov: naravna svetloba, prezračevanje, energetska učinkovitost, materiali	– v projekt vgrajeni trajnostni standardi – pridobljen energetski certifikat	2027–2028
Investicijsko vzdrževanje krajevnih knjižnic	Posodobitev opreme (Podnanos, Dobravlje), energetska sanacija, ureditev dostopnosti in večnamenskih prostorov; ureditev prezračevanja, ogrevanja.	– nova oprema v obeh enotah – izboljšana energetska bilanca	2026–2030

Prostor kot razvojni potencial knjižnice

Lavričeva knjižnica si v skladu s strateškimi usmeritvami prizadeva za prostorsko in funkcionalno prenovi ter dograditev osrednje knjižnice ter za izboljšanje pogojev delovanja vseh enot, da bi se zagotovila kakovostna in vključujoča knjižnična storitev za vse uporabnike.

Za uresničevanje poslanstva in doseganje strateških ciljev knjižnica potrebuje:

- ustrezne prostore in sodobno opremo,
- premišljeno strukturiran in strokovno urejen knjižnični fond,
- zadostno število strokovno usposobljenih sodelavcev ter
- učinkovito organizacijo knjižnične dejavnosti.

ANALIZA STANJA PO ENOTAH

Enota Vipava

Knjižnica, urejena leta 2012 v prenovljenem objektu nekdanjega vrtca, je edina enota Lavričeve knjižnice, ki z 236 m² izpolnjuje prostorske standarde za prosto dostopen fond. Kljub sodobni opreми in avtomatizirani izposoji (RFID), ki je bila uvedena leta 2014, ostajajo ključni izzivi:

- pomanjkanje prostora za prireditve, delavnice in usposabljanja,
- ni skladiščnih prostorov,
- neurejeno zunanje dvorišče, ki ne omogoča izvedbe dogodkov na prostem.

Enota Podnanos

Leta 2011 prenovljena knjižnica v prostorih Vojkovega doma (92 m²) vključuje tudi domoznansko zbirko. Knjižnici primanjkuje:

- prostora za širitev knjižničnega fonda,
- prostora za prireditve – ure pravljič
- skladiščnih zmogljivosti.

Enota Dobravlje

Najmanjša enota knjižnice je bila leta 2013 vključena v vzajemni sistem COBISS. Zaradi bližine osrednje knjižnice in razpršenosti naselij je enota prešla pod premično zbirko. . Knjižnica je kategorizirana pod premično zbirko, z novim urnikom prehaja na odprtost iz sobote na sredo.

Knjižnici primanjkuje:

- prostora za širitev knjižničnega fonda,
- skladiščnih zmogljivosti,
- prostora za prireditve – ure pravljič

Potujoča knjižnica

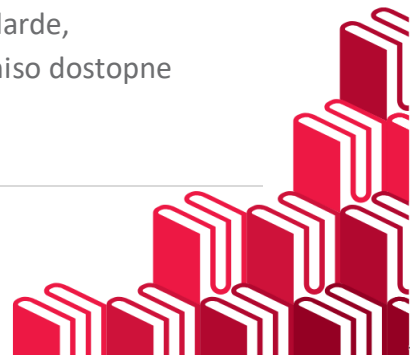
Posebna enota Lavričeve knjižnice s sodobnim bibliobusom, pridobljenim leta 2012, nima ustrezne garaže z neposredno povezavo do skladišča. Gradivo (22.000 enot – stanje oktober 2025) je tako ob prenosu izpostavljeno vremenskim vplivom.

Osrednja knjižnica v Ajdovščini – nosilka razvoja

Osrednja enota v Ajdovščini obsega skupno 1.100 m² bruto površin, od tega le 548 m² za izvajanje knjižnične dejavnosti. V njej se izvajajo vse strokovne, upravne, razvojne in podporne funkcije za celoten sistem knjižnice.

Čeprav je bila enota večkrat delno prenovljena (ureditev mladinskega oddelka 2010, reorganizacija strokovnih služb), je trenutno prostorsko stanje neustrezno:

- prostori za odrasle so preobremenjeni, police presegajo dopustne standarde,
- domoznanska zbirka je zasilno umeščena v pisarnah, dragocene zbirke niso dostopne javnosti,
- ni ločenih prostorov za prireditve, srečanja ali razstave,

- primanjkuje mirnih kotičkov za branje in učenje,
- študijski prostori so neustrezni glede na rast potreb (študenti, dijaki, samostojni ustvarjalci),
- ni prodajne in promocijske površine (npr. knjižnična kavarna, ponudba publikacij, spominkov),
- neurejena in neizolirana klet slabša pogoje hrambe, vlaga je prisotna v preseženih količinah
- skladišče za umaknjeni fond in periodiko postaja premajhno, ustrezna ureditev prostorov z ustreznim razvlaževanjem,
- bibliobus nima pokrite garaže, kar otežuje logistiko in varno upravljanje z gradivom.

PROSTORSKA PROBLEMATIKA OSREDNJE KNJIŽNICE AJDOVŠČINA IN STRATEŠKE USMERITVE

Dolgoročni razvoj knjižnične dejavnosti v občini Ajdovščina je neposredno povezan z reševanjem prostorske stiske osrednje knjižnice. Strategija predvideva naslednje scenarije:

- Dograditev obstoječe stavbe na sedanji lokaciji z ohranitvijo zunanjih površin in funkcionalno prenovo notranjih prostorov ali s popolno rekonstrukcijo.
- Gradnja nove knjižnice na drugi lokaciji z upoštevanjem dolgoročne prostorske vizije in potreb lokalne skupnosti.
- Selitev v primerno že obstoječo stavbo kot kratkoročen oz. dolgoročen ukrep.

Potrebne površine za sodobno knjižnico:

- Trenutna potrebna neto površina: 1.600 m²
- Dolgoročna projekcija (do 50 let): 3.000–3.600 m², ki vključuje vse funkcije sodobne knjižnice: izposoja, domoznanstvo, študij, prireditveni in razstavni prostori, delavnice, digitalni kotički, čitalnice, skladišča, tehnični prostori in garaža za bibliobus.

Naslednji koraki za uresničitev strateških ciljev:

- Odločitev ustanoviteljice glede optimalne lokacije (obstoječa ali nova).
- Priprava celovite projektne dokumentacije in izvedba prostorskih preveritev.
- Aktivno črpanje sredstev iz javnih razpisov ter drugih virov financiranja.

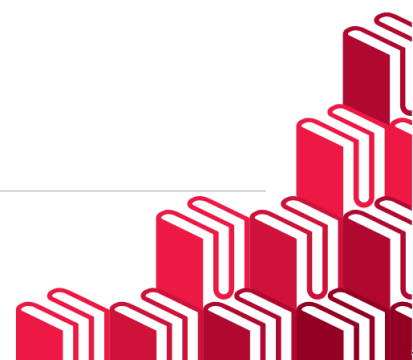
Slika 5 Najbolj prenatrpane so police na mladinskem oddelku osrednje knjižnice.

V modernem knjižničarstvu je prostor strateška vrednota, ki omogoča razvoj inovativnih storitev in umeščanje knjižnice kot »tretjega prostora« v lokalno skupnost. Tak prostor je zasnovan kot odprt, prilagodljiv in dostopen, podprt z najnovejšo tehnologijo, kar omogoča različne oblike dela, druženja, učenja in ustvarjanja.

Pričakovani učinki:

- razvojni pospešek knjižničnih dejavnosti,
- izboljššan dostop do knjižničnega gradiva in aktualizacija zbirk,
- nov prostor za domoznanstvo, dogodke in druženje,
- energetske učinkovite stavbe,
- urejeni prostori za knjigomat, paketnike in nove naprave (omara za samoizposajo),
- možnosti za dodatne prihodke (kavarna, popravila gradiva, prodaja publikacij),
- izvedbe delavnic,
- varovanje knjižničnega gradiva,
- boljše delovne razmere za zaposlene.

Kazalniki uspešnosti:

- povečanje uporabnih površin,
- rast števila dogodkov in obiskovalcev,
- večja vključenost prebivalcev in število izposoj.

RAZVOJ KRAJEVNIH KNJIŽNIC

Vipava

Knjižnica je opremljena z RFID sistemom, notranjim knjigomatom in projekcijsko opremo. Predlagamo:

- nakup zunanjega knjigomata,
- nakup novega notranjega knjigomata,
- dokončanje varnostnih sistemov,
- dopolnitev opreme za periodiko,
- ureditev skupnih prostorov z drugimi najemniki.

Slika 6 Otroški kotiček v krajevni knjižnici v Vipavi

Podnanos

Energetsko neučinkovit sistem ogrevanja in hlajenja bo potreben nadomestitve s trajnostno rešitvijo (toplotna črpalka). Predlagamo uvedbo RFID sistema in namestitvijo knjigomata za lažje vračanje gradiva. Dokup paketnikov za prevzem gradiva in ureditev dostopa za ranljive skupine.

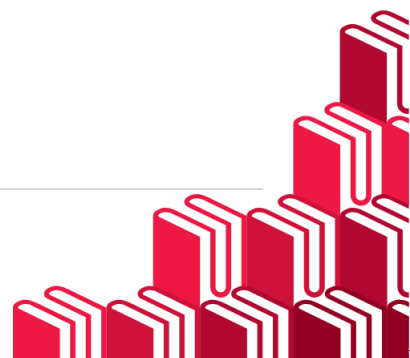
Slika 7 Krajevna knjižnica v Podnanosu

Dobravlje

Vložkov v enoto ne predvidevamo, oprema ustreza sedanjemu namenu in potrebam. Izvaja se nujno vzdrževanje in posodobitve IKT opreme in prostora. Knjižnično dejavnost bomo nadgradili z občasnimi dejavnostmi za odrasle in otroke (ure pravljic). Dolgoročno kot lokacija ne ustreza strokovnim zahtevam.

Slika 8 Premična zbirka v Dobravljah

Potujoča knjižnica

Bibliobus (2012) je zaradi dotrajanosti in mehanskih poškodb vsako leto dražji z vidika vzdrževanja. Potreben bo nakup novega, sodobnega bibliobusa, ki bo zadoščal standardom, varnosti in vidikom trajnostnih ciljev. 2027 bo vozilo staro 15 let, zato bo potrebno do leta 2026 sprejeti dogovore za zamenjavo (razpis ministrstva za sofinanciranje in zagotovilo ustanoviteljic o kritju stroškov nakupa po deležih).

Slika 9 Potujoča knjižnica na poti

STRATEŠKO PODROČJE 3: KNJIŽNICA KOT AKTIVNI DEJAVNIK V DRUŽBENEM OKOLJU

OBRAZLOŽITEV STRATEŠKEGA PODROČJA

Sodobna knjižnica presega vlogo izposojevalnice in postaja živ, odprt prostor, v katerem se srečujejo različne generacije, ideje, kulturne pobude in oblike družbenega delovanja. Kot **“tretji prostor”** – poleg doma in službe/šole – nudi možnost vključevanja, učenja, sprostitve in sooblikovanja skupnosti. Dostop do knjižničnega gradiva, informacij, dogodkov in opreme je brezplačen, kar knjižnico uvršča med redke javne ustanove, ki so resnično odprte vsem.

Knjižnica s svojo prisotnostjo aktivno sooblikuje lokalno skupnost: spodbuja **vključevanje prebivalcev**, **utrjuje identiteto mladih**, krepi **povezanost z lokalnim okoljem**, **razvija prostovoljstvo, solidarnost in soodločanje**. V središče postavlja vrednote, ki jih želi skupnost živeti – med njimi trajnost, dostopnost, sodelovanje in ustvarjalnost.

V prihodnjem obdobju bomo:

- **nadgradili sodelovanje z izobraževalnimi ustanovami** (vrtci, osnovne in srednje šole, Ljudska univerza, društva),
- razvili nove vsebine in projekte v sodelovanju z **mladinskimi organizacijami** in pobudami (MKC, Mladinski svet Ajdoščina, Mladost na burji ...),
- vzpostavili sodelovanje za delo študentkov in dijakov v obliki **počitniških praks, poletnega dela in prostovoljnih programov**,
- ponudili mladim prostor za **ustvarjalnost, druženje in izmenjavo pogledov**,
- okrepili vsebine, ki spodbujajo **branje, kritično mišljenje, identitetno raziskovanje in kulturno udejstvovanje**.

Poseben poudarek bomo namenili **medgeneracijskemu povezovanju** in vključevanju **ranljivih skupin**. Še naprej bomo sodelovali z **domovi za starejše, nevladnimi organizacijami** (VDC, ŠENT, društva invalidov), in razvijali podpirne storitve, kot so **Knjiga na dom, pripovedovalnice spominov in prilagojeni programi za slabovidne, gibalno ovirane ter funkcionalno nepismene**.

Pomemben je tudi knjižnični doprinos na področju založniške dejavnosti, ki pomembno prispeva k ohranjanju in predstavljanju lokalne kulturne in literarne dediščine ter sodobne ustvarjalnosti. Izdajanje publikacij omogoča prepoznavnost lokalnim avtorjem, hkrati pa utrjuje vlogo knjižnice kot soustvarjalke kulturnega prostora Vipavske doline. Knjižnica izdajateljsko dejavnost izvaja samostojno in v sodelovanju z drugimi ustanovami.

V zadnjih letih so izšla naslednja dela: Tri novele, Knjižnice, Dr. Karel Lavrič, Nace ima dolge tace, Ajdovski Lokarji in prva svetovna vojna, Vinoreja, Dom besed, Srečanja z Danilom Lokarjem, Biseri iz Mrzle reke, Basni iz Trnovskega gozda, prevod slikanice Sledi v italijanski jezik ter zbirka kolumn Ivane Slamič Ob(i)čajnice, mladinska dokumentarna slikanica Ajdovski letalec nad soško fronto idr.

Knjižnica se bo še naprej trudila biti prepoznavna kot **kulturno, socialno in izobraževalno središče skupnosti**, ki nudi prostor za srečavanja, pogovore, razmislek in ustvarjanje – prostor, kjer se lokalna skupnost ne le sreča, temveč tudi prepozna in razvija.

Slika 10 Lavričeva knjižnica kot izdajateljica.

Cilji in ukrepi:

Cilj	Ukrep	Kazalniki uspešnosti	Časovni okvir
Knjižnica po meri skupnosti	Vzpostavitev vključevanja uporabnikov; kotiček za ideje; participativni dogodki; partnerstva	– Ankete; 5 pobud/leto; 1 participativni dogodek/leto; št. partnerstev	2026–2030
Obogatitev dogodkov s strukturiranimi programi in projekti	Letni koledar dogodkov (mesec poezije, literarni bralni maraton), redni cikli; lokalni ustvarjalci; partnerski projekti (Ajdovska bralna veriga)	– 2 cikla/leto; +5 % udeležbe; 2 partnerstva/leto	2026–2030
Okrepitev zanimanja za obisk in članstvo	Promocijske kampanje; sistem dobrodošlice; bralni izzivi; nagradne igre; sodelovanje s šolami/podjetji (knjižnični kotički v podjetjih)	– 2 kampanji/leto; število izpeljanih nagradnih iger, število postavljenih knjižnih kotičkov, povečanje števila članstva	2026–2030
Dvig bralne pismenosti mladih	Vzpostaviti redna partnerstva za izvajanje bralnih projektov; posodobiti in razširiti zbirko z družbeno aktualnimi temami, vzpostaviti dijaški bralni krožek.	– Vse OŠ in SŠ vključene do 2030; 1 posodobitev/leto	2026–2030
Okrepiti medgeneracijsko sodelovanje	Razviti program 'Pripovedovalnice spominov'; izvedbe predavanj/delavnic v sodelovanju z drugimi ustanovami; vzpostaviti prostor za medgeneracijska srečanja (bralni kotiček, digitalna pomoč starejšim); razširiti projekt Knjiga na dom	– 3 dogodki/leto; +5 % uporabnikov do 2030, – Število sodelujočih v projektih + 5%	2026–2030
Okrepiti sodelovanje in programe za ranljive skupine	Vzpostaviti redna partnerstva z NVO-ji; razviti posebne programe (jezikovne	– 1 projekt/leto; število delavnic na leto; število	2026–2030

	delavnice, pogovorne skupine za priseljence, druge marginalizirane skupine); povečati nakup gradiva v lahkem branju	kupljenega gradiva za ranljive skupine	
Nadgraditi založniško dejavnost	Vzpostaviti redni založniški načrt z vključevanjem različnih vrst; spodbujanje sodelovanja z avtorji, ilustratorji z lokalnega okolja; aktivno vključevati izdane publikacije v programe knjižnice.	– Izdana dela/leto; obisk predstavitev; razdeljeni izvodi	2026–2030

GLAVNI CILJI STRATEŠKEGA PODROČJA 3

Cilj 1: Razvoj koncepta "knjižnica po meri skupnosti"

- Vzpostaviti stalne mehanizme za vključevanje uporabnikov v sooblikovanje programov.
- Urediti fizični ali digitalni »kotiček za ideje« za zbiranje idej obiskovalcev.
- Pilotno uvesti »skupnostno strukturirane dogodke«, kjer program snujejo občani.
- Vzpostaviti sodelovanja z nevladnimi organizacijami, društvi, podjetji in izobraževalnimi ustanovami v lokalnem okolju za razvoj uporabniško usmerjenih vsebin.

Slika 11 Polno dvorišče obiskovalcev priča o veliki obiskanosti dogodkov, ki jih prireja Lavričeva knjižnica.

Cilj 2: Obogatitev dogodkov z vsebinsko strukturiranimi programi

- Oblikovati letni koledar dogodkov po tematskih sklopih (npr. mesec poezije, večeri modrosti, literarni maraton mladih).
- Vzpostaviti redne cikle prireditev (npr. mesečni literarni večeri, bralni klub, strokovna srečanja).
- Sistematično vključevati lokalne ustvarjalce, obrtnike, umetnike in strokovnjake kot soustvarjalce vsebin.
- Razviti tematske partnerske projekte z lokalnimi šolami, društvi in podjetji (npr. »Ajdoška bralna veriga«, »Zgodbe iz Vipavske doline«).

Cilj 3: Okrepitev zanimanja za obisk in članstvo

- Oblikovati ciljno usmerjene promocijske kampanje (za družine, mladino, nove člane).
- Razviti sistem dobrodošlice: darilna kartica ob rojstvu otroka, uvodno pismo staršem, simbolične nagrade za prve obiske.
- Redno izvajati nagradne igre in bralne izzive (po vzoru "Poletavcev", projekta Bilka ali "Zimske bralne dogodivščine").
- Okrepiti sodelovanje s šolami in lokalnimi podjetji za promocijo knjižnice kot vira navdiha, znanja in sprostitev (npr. knjižnični kotički v podjetjih).

Cilj 4: Dvig bralne pismenosti mladih

- Vzpostaviti redna in strukturirana partnerstva z vrtci, OŠ in SŠ za izvajanje bralnih projektov (npr. bralna značka v sodelovanju s knjižnico).
- Oblikovati vsebinsko raznolike in privlačne bralne programe za različne starostne skupine otrok in mladostnikov.
- Posodobiti in tematsko razširiti mladinsko zbirko z aktualnimi, družbeno relevantnimi temami (okolje, duševno zdravje, identiteta).
- Vzpostaviti in mentorsko podpreti **dijaški bralni krožek**, ki bo spodbujal kritično branje, razpravo in ustvarjalno izražanje.

Cilj 5: Medgeneracijsko povezovanje

- Razviti in izvajati program "**Pripovedovalnice spominov**", kjer starejši delijo svoje zgodbe z mladimi; možnost tudi za zvočne ali video zapise.
- Razviti sodelovanja z domovi za starejše, društvi upokojencev, Ljudsko univerzo Ajdoščina ipd. za izvedbo skupnih dogodkov, delavnic in predavanj.
- Vzpostaviti prostor za medgeneracijska srečanja (npr. »Bralni kotiček za babico in vnuka«, »Digitalna pomoč mladim starejšim«).
- Nadaljevati in razširiti projekt **Knjiga na dom**, z večjo dostopnostjo in več vključenimi prostovoljci.

Slika 12 Projekt Knjiga na dom je namenjenim starejšim in gibalno oviranim.

Cilj 6: Dostopnost in vključevanje ranljivih skupin

- Okrepiti sodelovanje z NVO-ji, ki delujejo na področju ranljivih skupin (VDC, ŠENT, društva invalidov, RK ipd.) za sooblikovanje in izvajanje programov.
- Razviti posebne programe za funkcionalno nepismene, priseljence in druge marginalizirane skupine (jezikovne delavnice, knjižni kotički, pogovorne skupine).
- Razširiti dostopnost gradiva: več knjig z večjo pisavo, avdio knjig, lahkega branja; zagotoviti prilagojeno opremo (slušni ojačevalci, povečevalniki).
- Razviti sistem "osebnega knjižničarja" za uporabnike, ki potrebujejo več pomoči pri izbiri in dostopu do vsebin.

Cilj 7: Založniška dejavnost

- Nadaljevati in nadgraditi obstoječo založniško dejavnost z izdajami, ki prispevajo k razpoznavnosti lokalne ustvarjalnosti in kulturne identitete regije.
- Vzpostaviti redni založniški načrt z vključevanjem različnih zvrsti (leposlovje, publicistika, zborniki).
- Spodbujati sodelovanje z avtorji, ilustratorji, prevajalci in oblikovalci iz lokalnega okolja.
- Aktivno vključevati izdane publikacije v programe knjižnice (predstavitve, bralni večeri, darila za člane, promocijske aktivnosti).⁴

KAZALNIKI USPEŠNOSTI (KPI) ZA PODROČJE 3.4

1. Knjižnica po meri skupnosti

- Anketa o zadovoljstvu uporabnikov/programih.
- Vsaj 5 uporabniških predlogov/programskih pobud letno upoštevanih in realiziranih.
- 1 participativno sooblikovan dogodek/leto (npr. »knjižnica po meri mladih«).
- Število novih partnerstev, ki temeljijo na pobudi uporabnikov.

2. Obogatitev dogodkov s strukturiranimi programi

- Vsaj 2 tematska cikla dogodka/leto.
- Povečanje števila dogodkov z lokalnimi ustvarjalci in gosti za 5 % do leta 2028.
- 2 novi programski partnerstvi/leto (npr. s šolami, društvi, ustvarjalci).
- 5 % letno povečanje udeležbe na dogodkih.
- Redna vsebinska evalvacija programov (ocene udeležencev, število ponovitev, povpraševanje).

3. Okrepitev zanimanja za obisk in članstvo

- Letno povečanje članstva za 2,5 %.
- Vsaj 2 promocijske akcije/leto (ciljno usmerjene – npr. za družine, dijake, nove člane).
- Vsaj 1 nova promocijska orodja do leta 2027 (npr. darilna kartica, knjižna značka za odrasle).
- Število udeležencev bralnih izzivov (letno povečanje za 5 %).
- Merjeno povečanje obiska fizične in spletne knjižnice.

4. Dvig bralne pismenosti mladih

- Vključenost vseh vrtcev, OŠ in SŠ v letne projekte knjižnice do leta 2030.
- Redni mladinski bralni programi/leto (npr. za različne starostne skupine).
- Delujoč dijaški bralni krožek z vsaj 10 aktivnimi člani do leta 2028.
- Povečanje izposoje mladinskega gradiva za 3 % do leta 2030.
- Vsaj 1 tematska posodobitev mladinske zbirke/leto (npr. duševno zdravje, okolje, identiteta).

5. Medgeneracijsko povezovanje

- Vsaj 3 medgeneracijski dogodki/leto (npr. skupne delavnice, pogovori, izmenjave veščin).
- Vsaj 1 sodelovanje/leto z domom starejših, Ljudsko univerzo ali društvom upokojencev.
- 5 zbranih in arhiviranih življenjskih zgodb v programu »Pripovedovalnice spominov« do leta 2030.
- 20 % povečanje števila uporabnikov storitve Knjiga na dom do leta 2031.
- Povečana vključenost starejših v prostovoljske in pripovedne programe.

6. Dostopnost in vključevanje ranljivih skupin

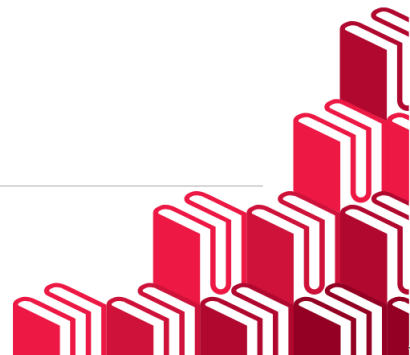
- 1 nov ciljno usmerjen projekta, program/leto (npr. za priseljence, osebe s posebnimi potrebami).
- 10 % povečanje uporabe storitve Knjiga na dom do leta 2027; 20 % do leta 2031.
- Vsaj 1 vsebinsko sodelovanje z vsakim ključnim NVO partnerjem/leto (društva invalidov, upokojencev, skupina Starejši za starejše v sklopu DUA).
- Vsa ključna informativna gradiva dostopna v lahko berljivi obliki in večjih pisavah do leta 2030.
- Vzpostavljen sistem za identifikacijo in spremljanje posebnih potreb uporabnikov (ob vpisu ali kasneje).

7. Založniška dejavnost

- Vključenost občin soustanoviteljic v predstavitvene dogodke, v založništvo publikacij.
- Letno število dogodkov (kultura, izobraževanje, druženje).
- Število novih članov.
- Število aktivnih partnerstev.
- Število programov za mlade, starejše, ranljive skupine.
- Uporabniška zadovoljstva (iz anket).
- Izposoja gradiva po ciljnih skupinah.
- Doseg promocijskih kampanj (splet, lokalni mediji, družbena omrežja).
- Število izdanih del na leto.
- Obisk dogodkov ob predstavitvah knjižničnih izdaj.
- Promocijski doseg in omembe v medijih.
- Število razdeljenih, prodanih ali izposojenih izvodov.

Slika 13 Poletne delavnice v Lavričevi knjižnici Ajdovščina dajejo poudarek na ustvarjalnosti.

STRATEŠKO PODROČJE 4: KADROVSKA ZASEDBA, USTREZNI POGOJI ZA JAVNO SLUŽBO IN NJENO KAKOVOST

KADROVSKA OKREPITEV IN STROKOVNI RAZVOJ

Kakovostno in trajnostno delovanje knjižnice je neposredno odvisno od ustrezne kadrovske strukture ter strokovne usposobljenosti zaposlenih. V zadnjih letih se obseg dejavnosti knjižnice povečuje – vključuje ne le klasične storitve izposoje in referenčnega dela, temveč tudi razvoj programov za spodbujanje branja, vključevanje mladih, izvajanje neformalnega izobraževanja, digitalnega opismenjevanja in širšega kulturnega udejstvovanja. Skladno s tem so **kadrovske okrepitve** in **stalna strokovna rast zaposlenih** ključnega pomena za doseganje strateških ciljev knjižnice.

Popolnitev kadrovske strukture v skladu s standardi

Standardi za splošne knjižnice (Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti) določajo minimalne kadrovske normative, ki zagotavljajo kakovostno izvajanje knjižnične dejavnosti. Na podlagi analize sedanjega stanja je razvidno, da knjižnica potrebuje dodatne kadrovske okrepitve, zlasti na področjih, ki se nanašajo na:

- **mladinsko delo**, saj se kaže povečana potreba po ciljanih programih za otroke, mladostnike in mlade odrasle (bralni klubi, ustvarjalne delavnice, digitalna podpora);
- **izobraževalne dejavnosti**, kjer so potrebni strokovnjaki, usposobljeni za pripravo in izvedbo delavnic za različne ciljne skupine (digitalna pismenost, informacijska pismenost, vseživljenjsko učenje, jezikovni tečaji).

Zato je cilj priprava **temeljite analize kadrovskih potreb**, ki bo upoštevala trenutne normative, razvojne načrte knjižnice in potrebe lokalnega okolja, ter na podlagi ugotovitev **pridobitev dodatnega strokovnega kadra**.

Strokovno usposabljanje zaposlenih

Zaradi nenehnih sprememb na področju knjižničarstva, informacijske znanosti in družbenega konteksta je **stalno strokovno izpopolnjevanje** nujno za ohranjanje konkurenčnosti in kakovosti storitev. Knjižnica si bo prizadevala za:

- **spodbujanje notranjih in zunanjih usposabljanj**, z organizacijo internih delavnic, mentorstev ter z omogočanjem udeležbe zaposlenih na strokovnih seminarjih, konferencah in tečajih;
- **aktivno vključevanje v strokovne mreže in projekte**, kar omogoča izmenjavo dobrih praks, krepitev strokovne identitete in večjo prepoznavnost knjižnice na nacionalni in mednarodni ravni.

S tem bo knjižnica dolgoročno zagotavljala, da bodo njene storitve ostajale relevantne, vključujoče in visoko strokovne, zaposleni pa motivirani in opolnomočeni za delo v spreminjajočem se okolju.

Cilji in ukrepi:

Cilj	Ukrep	Kazalniki uspešnosti	Časovni okvir
Kadrovska okrepitev	Analiza kadrovskih potreb; zaposlitev dodatnega kadra za mladinsko delo in izobraževalne programe; prilagoditev kadrovske strukture standardom.	– Izvedena analiza potreb; pridobitev dodatnega kadra; izboljšano razmerje med obsegom programov in številom zaposlenih.	2026–2030
Strokovni razvoj zaposlenih	Notranja in zunanja usposabljanja; mentorstva; udeležba na konferencah; vključevanje v strokovne mreže in projekte	– Število izvedenih usposabljanj/leto; delež zaposlenih, ki se udeležijo strokovnih dogodkov; število sodelovanj v nacionalnih/internacionalnih mrežah.	2026–2030
Povečati sodelovanje zaposlenih med oddelki	Izboljšanje mdsebojne komunikacije in sodelovanja z več sestanki in večjo fluktuacijo zaposlenih med oddelki.	– Število oddelčnih sestankov, (do 5 letno); število sodelovanj med oddelki.	2026–2030

OBRAZLOŽITEV STRATEŠKEGA PODROČJA

Splošne knjižnice izvajajo svojo javno službo na podlagi Zakona o knjižničarstvu, ki določa tudi normative za kadrovske zasledbe. Kakovostno izvajanje knjižnične dejavnosti je neposredno odvisno od ustrezne kadrovske strukture, zlasti strokovnega osebja. Kadrovske primanjkljaji neposredno vplivajo na osnovne storitve za uporabnike (izposoja, informacijska podpora), obenem pa omejujejo izvajanje internega strokovnega dela in razvojnih dejavnosti. Prerazporejanje obstoječih kadrov povzroča preobremenjenost zaposlenih, zmanjšuje strokovno odzivnost ter upočasnjuje uresničevanje strateških ciljev knjižnice. Posebej izrazito se to pokaže v času bolniških odsotnosti, porodniških dopustov, epidemij in letnih dopustov – kar v pretežno ženskem kolektivu z majhnimi otroki predstavlja poseben izziv.

Zaradi kadrovskih omejitev so pogosto odložena pomembna strokovna opravila (npr. sistematičen odpis gradiva, reorganizacija postavitve, vsebinska obdelava), kar dolgoročno vpliva na kakovost storitev in zadovoljstvo uporabnikov. Zato je **kadrovska okrepitev strateški in razvojni cilj** Lavričeve knjižnice Ajdovščina.

Stanje in analiza primanjkljajev

Pojavljajo se nove tehnologije, drugačne so zahteve uporabnikov, na pomenu pridobiva domoznansko gradivo, knjižnica širi svojo ponudbo z novimi oblikami dejavnosti (Knjižnica semen, Knjiga na dom, medoddelčna izposoja, sodelovanje z različnimi ustanovami in organizacijami, nove oblike spodbujanja in širjenja branja ...

V skladu s priporočili in standardi smo podaljšali odpiralni čas krajevnih knjižnic v Vipavi in Podnanosu. V Vipavi je knjižnica odprta 30 ur, kar predstavlja 150 % zahtevanega minimuma.

Po stanju 1. 8. 2025 je bilo v LKA skupaj 18 zaposlenih, ekvivalent polne zaposlitve pa je znašal 17 od tega 15 strokovnih delavcev. Na podlagi izračuna minimalne stopnje zaposlovanja bi rabili v Lavričevi knjižnici 17,5 zaposlenih. Glede na sedanjo situacijo bi rabili še 0,5 zaposlenega v izposoji in pri izvedbi različnih dejavnosti. Če se bo knjižnica vključevala v razne projekte in sodelovala drugimi deležniki je potrebno računati na dodatno zaposlitev strokovnega kadra.

Osrednja knjižnica Ajdoščina: 13 strokovnih delavcev, knjižnica je odprta 49 ur tedensko, kar predstavlja 109 % zahtevanega minimuma.

- **Potujoča knjižnica:** zahteva 2 strokovnega delavca; bibliotekarka in šofer, ki je tudi strokovni delavec in vzdrževalec
- **Enota Dobravlje:** po pogodbi bomo zaposleno delavko premične zbirke zamenjali z redno zaposlenim strokovnim delavcem. V letu 2025 je Občina Ajdoščina omogočila zaposlitev dodatne osebe, kar je omogočilo razbremenitev pri nabavi, dogodkih in v izposoji.

Predlog kadrovske popolnitve

Za doseg minimalnih standardov, bolj enakomerne razbremenitve med enotami ter za nadaljnji strokovni razvoj in razširitev programov predlagamo naslednje kadrovske okrepitve:

- 0,5 strokovnega delavca za delo v izposoji in pri izpeljavi različnih dogodkov.
- Strokovni sodelavec za izvedbo projektov.
- Zaposlitev dodatne čistilke za 4 oziroma 6 ur.
- Zaposlitev hišnika oziroma vzdrževalca.
- Zagotovitev sredstev za zaposlitev honorarnih delavcev na projektih.

Pričakovani učinki

- Vzpostavitev stabilne in trajne kadrovske strukture.
- Zagotavljanje osnovnih urnikov skladno z zakonodajo in uporabniškimi pričakovanji.
- Boljše obvladovanje kadrovskih izpadov (nadomeščanja, dopusti, bolniške).
- Sprotno strokovno delo: urejanje fonda, odpis, reorganizacija postavitev, analize.
- Ciljno in razvojno naravnano delovanje knjižnice, več projektov in povezovanj.
- Izenačena kakovost storitev po vseh enotah, enakomernejša porazdelitev obiska.
- Višja kakovost izposoje, boljša uporabniška izkušnja, več članov in obiskovalcev.
- Digitalna podpora in IKT razvoj v skladu z razpisi in smernicami.
- Možnost podaljšanja časa odprtosti in boljša prilagoditev potrebam lokalne skupnosti.

LAVRIČEVA KNJIŽNICA GLEDE NA DRUGE KNJIŽNICE

Glede na parametre	Mesto med knjižnicami	Pokazatelj
Izposoja brez podaljševanja	13	222.286 enot
Izposoja s podaljševanjem	13	424.220 enot
Delež članov na potenc. uporabnike (prebiv.)	16	24,85 %
Obisk	20	130.415 članov
Število članov	21	6.175 članov
Število potencialnih uporabnikov	23	24.849 prebivalcev
Število strokovnih zaposlenih	26	10 strok. del.
Vseh knjižnic: 58		

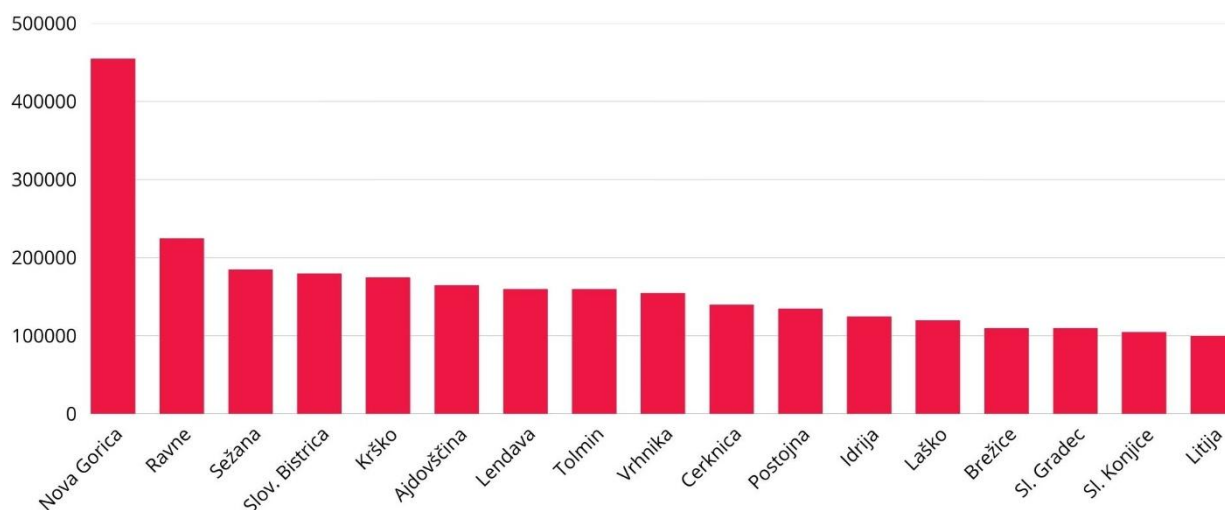
Primerjave po nekaterih pokazateljih kažejo, da se Lavričeva knjižnica med 58 slovenskimi knjižnicami uvršča na ugledno mesto – po kazalcih o izposoji (13.), po deležu članov v prebivalstvu (16.), obisku (20.) in številu članov (21.). Po številu zaposlenih strokovnih delavcev je na 26. mestu.

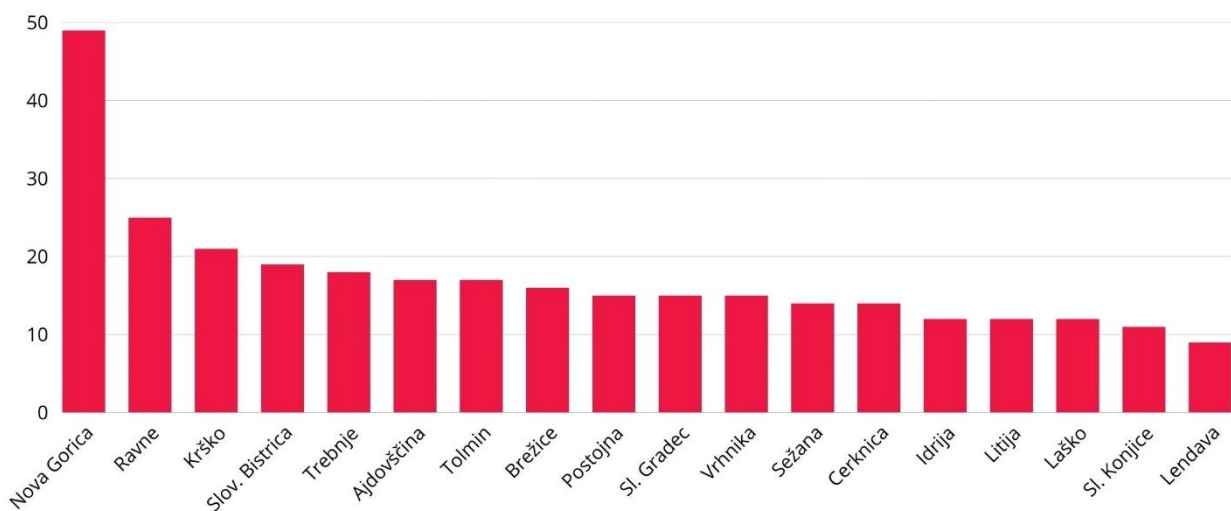
Primerljivost Lavričeve knjižnice z drugimi knjižnicami glede na raznolike parametre

Število knjižnega gradiva

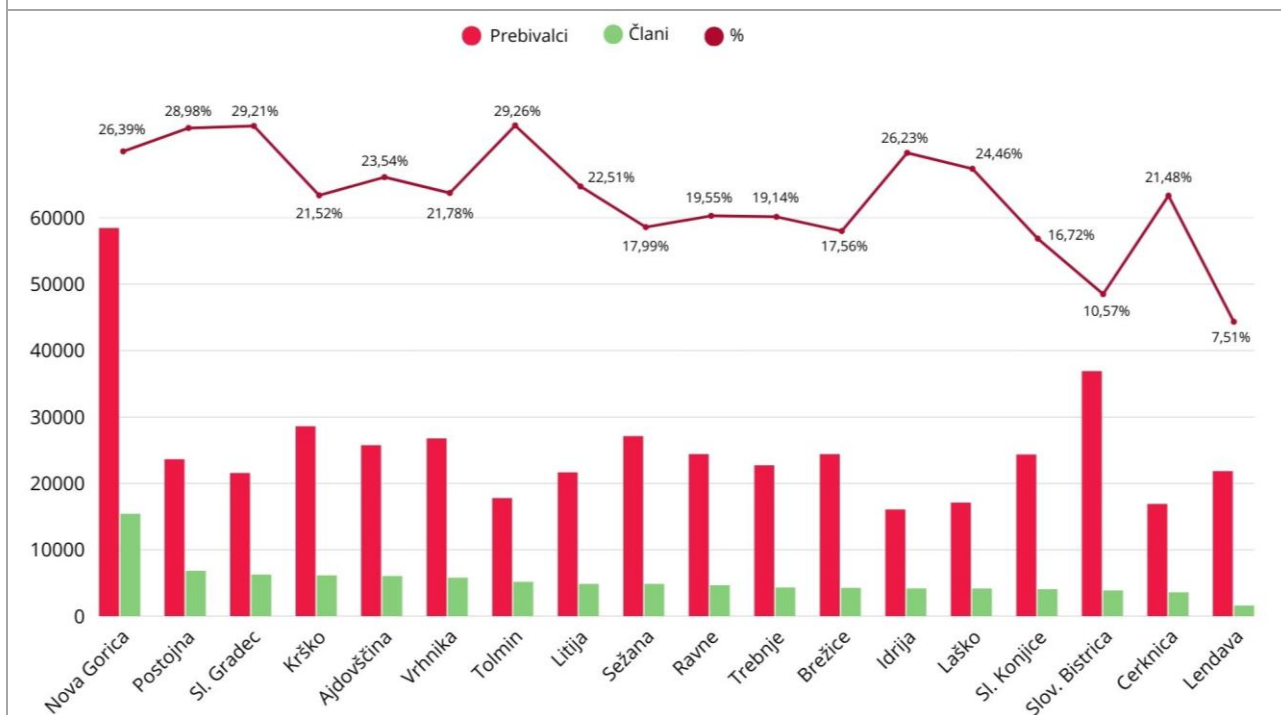

Število zaposlenih

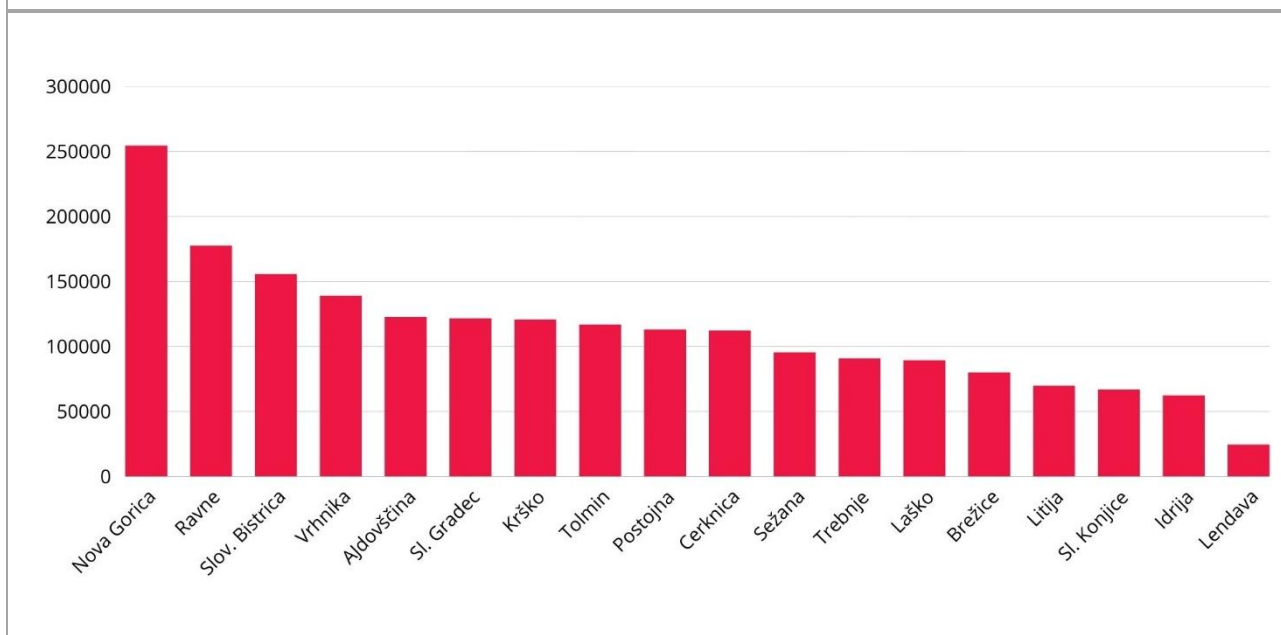

Število članov glede na število prebivalcev

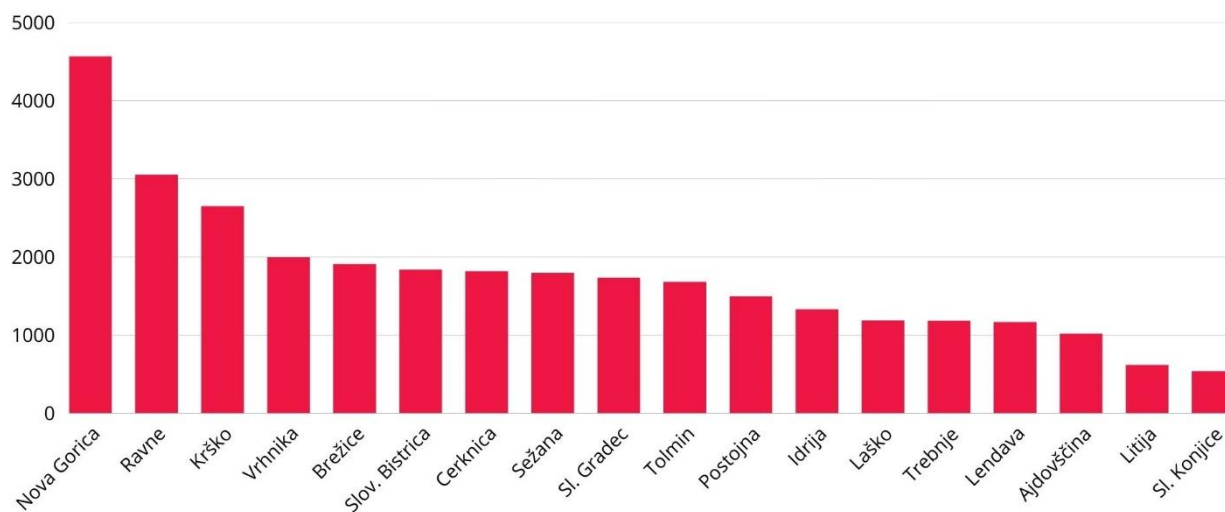

Obisk članov

Neto uporabna površina knjižnice (m2)

Ajdovščina, december 2025

Tina Velikonja, direktorica

Lavričeve knjižnice Ajdovščina

Na podlagi predhodnega mnenja ustanoviteljice je soglasje k Strateškemu načrtu dal Svet javnega zavoda Lavričeve knjižnice na seji dne _____.